

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه‌شنبه (۲۳) آبانماه ۱۳۵۱

فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : اوحدی
 شیخ‌رضائی - رضوی - خانم ابتهاج سمیعی -
 حبیب‌الله احمدی - علیقلی سمیعی - احتشامی.
- ۳ - تصویب صورت جلسه قبل.
- ۴ - تصویب اعتبارنامه خانم طلعت اسدی .
- ۵ - تقدیم لایحه اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم
 ولایحه اصلاح بند ۷ الحاقی به ماده ۵ آئین‌نامه اجرائی
 قسمت اول تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۳۴
 بوسیله آقای دکتر کاشفی معاون وزارت دارائی .
- ۶ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
 پست و تلگراف و تلفن راجع به لایحه قبول ترتیبات
 دائمی کنسرسیون بین‌المللی استفاده از ماهواره‌های
 مخابراتی و ارسال به مجلس سنا .
- ۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
 امور خارجه راجع به لایحه اجازه الحاق دولت
 شاهنشاهی ایران به میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و
 سیاسی و ارسال به مجلس سنا .
- ۸ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون
 دارائی راجع به لایحه اجازه تحصیل مبلغ
 چهل میلیارد ریال و ام‌با اعتبار جهت تقویت نیروهای
 دفاعی کشور و ارسال به مجلس سنا .
- ۹ - تقدیم لایحه الحاقی یک تبصره به قانون
 پرداخت فوق‌العاده سختی خدمت باموران زندانهای
- نیروهای مسلح شاهنشاهی ولایحه ایجاد هماهنگی
 در وضع استخدامی کارمندان زاندارمیری کل کشور
 با کارمندان مشابه در شهر بانی کل کشور و پلیس راه
 آهن بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور .
- ۱۰ - تقدیم آئین‌نامه اجرائی ماده ۲ قانون
 نحوه اجرای محکومیت‌های مالی بوسیله آقای
 هنرمندی معاون وزارت دادگستری .
- ۱۱ - طرح گزارش شور اول کمیسیون تعاون
 و امور روستاها راجع به لایحه نحوه انتقال اراضی
 واگذاری بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات
 اصلاحات ارضی .
- ۱۲ - طرح گزارش شور اول کمیسیون تعاون
 و امور روستاها راجع به لایحه تقسیم بدهی بدهکاران
 خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیرکرد و خسارات
 متعلق .
- ۱۳ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور
 خارجه راجع به لایحه اجازه الحاق دولت شاهنشاهی
 ایران به میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی
 و فرهنگی .
- ۱۴ - طرح گزارش شور اول کمیسیون کشور
 راجع به لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی
 پایداری .
- ۱۵ - اعلام وصول و قرائت نامه رسیده از
 دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات .
- ۱۶ - ختم جلسه .

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای دکتر جواد سعید (نایب رئیس) تشکیل گردید

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان :

مهندس آذربایی - دکتر حبیب‌بهبهانی - پوربایانی

۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود .

پیمان - تژده - دکتر حاتم - دکتر سعید حکمت - دکتر خطیبی - دشتی - حسام الدین رضوی - مهدی سعادت - سمیعی - مهندس سهم الدینی - شیخ رضائی - صدقیانی زاده - مهندس عطائی - فیصلی - معیری - دکتر نجمی خانم دکتر دولشاهی - خانم ابتهاج سمیعی .

غائبین مریض - آقایان :

پرویزی - مهندس عنایت بهبهانی - پروین - مهندس رهبر - فروتن - فریدونفر - کمالانی - مهر زاد دکتر ناوی - خانم زاهدی - خانم مزارعی - خانم سعیدی - کریم بخش سعیدی .

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان : اوحدی - شیخ رضائی - رضوی - خانم ابتهاج سمیعی - حبیب الله احمدی علیقلی سمیعی - احتشامی

نایب رئیس - بیانات قبل از دستور شروع میکنیم آقای اوحدی تشریف بیاورید .

اوحدی - با اجازه مقام ریاست . همکاران عزیز .

در هفته گذشته برای بنده و همکاران عزیزم نمایندگان محترم استان اصفهان در مجلس شورای ملی توفیقی حاصل شد که بدعوت اولیای محترم شرکت ملی ذوب آهن ایران از صنعت عظیم ذوب آهن بازدید نمائیم .

اعتراف میکنم با تمام اطلاعاتی که از این کار بزرگ ملی و موفقیتهایی که به امر رهبر عالیقدر مملکت و توجه دولت حزبی جناب آقای هویدا و سعی مهندسین و تکنیسینها و کارگران شریف این کشور داشتم هرگز تصور نمی کردم در مدتی قلیل و برای اولین بار که این صنعت مادر در ایران شروع میشود و آرزوی دیرینه ملت ایران جامه عمل میپوشد تا این حد موفقیت نصیب ملت ایران شده باشد .

نمایندگان محترم از اهمیت اینکار بزرگ که مادر صنایع کشور و عامل مؤثر در صنعتی شدن کشور ما خواهد بود بخوبی آگاهند .

همچنین خوب اطلاع دارند که قسمت عمده هزینه اینکار عظیم با عرضه و فروش گازهاییکه سالیان متمادی

در خوزستان بهدر میرفت تأمین شد و از تأثیری که این حقیقت مهم در بالا بردن سطح اشتغال و اثر اجتماعی آن دارد بخوبی آگاهند .

ولی تا کسی از نزدیک کارهای انجام شده در این مدت قلیل و نظم و ترتیب این دستگاه بزرگ و رفاه و آسایشی که برای کارکنان زحمتکش آن به امر شاهنشاه آریامهر فراهم گردیده بچشم خود مشاهده نکند نمی تواند عظمت کار را درک نماید .

همانطوری که در محل به اولیای شرکت ملی ذوب آهن تذکر داده شد بجا است که دولت ترتیبی اتخاذ نماید تا بتدریج جوانان عزیز و دانشجویان شرافتمند وطن ما از نزدیک پیشرفتهای بزرگی را که نصیب ملت ایران گردیده است بازدید نمایند تا بدانند در سایه ثبات و امنیت بی سابقه و سیاست مستقل ملی ایران ما از کجا بکجا رسیده ایم بهر حال بنده وظیفه خود میدانم ساحت مقدس مجلس شورای ملی و خاطر گرامی نمایندگان محترم را تا آنجا که در این وقت مختصر بگنجد از چگونگی این بازدید مستحضر نمایم .

در ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶ میان دولت ایران و اتحاد جماهیر شوروی قراردادی برای خرید کارخانه ذوب آهن بظرفیت ۶۰۰ تا ۷۰۰ هزار تن و قابل توسعه تا یک میلیون و دو بیست هزار تن منعقد گردید که در قبال فروش قریب ده میلیارد متر مکعب گاز مایع دولت شوروی ۲۶۰ میلیون روبل معادل ۲۱۸۰۰۰۰۰۰۰ ریال اعتبار برای خرید ماشین آلات در اختیار ایران بگذارد .

دولت ایران هم برای هزینه های ساختمانی مبلغ ۲۷۲۱۵۰۰۰۰۰۰ ریال بآن اختصاص داد که با اعتبار خرید ماشین آلات جمعاً ۴۹۰۱۵۰۰۰۰۰ ریال بالغ گردید که از سال ۱۳۴۶ تا ۱۳۵۱ بمصرف برسد .

کارخانه ذوب آهن آریامهر از نوع جدیدترین و مدرنترین نوع دستگاههای ذوب آهن میباشد که تاکنون در دنیا ساخته شده است .

روز ۲۳ اسفندماه ۱۳۴۶ شاهنشاه آریامهر بانفاق علیاحضرت فرح بهلولی شهبانوی محبوب ایران باریختن سکه های طلا در محل نصب کیوره بلند اجازه بنون ریزی بزرگترین قسمت کارخانه ذوب آهن ایران را صادر

ولوچه زرین غرور آمیز کارخانه را نصب فرمودند . محوطه ای که اینک تأسیسات کارخانه آریامهر و آریامهر در آن واقع گردیده بالغ بر ۵۰۰۰۰۰۰۰۰ میلیون متر مربع است که در چهل کیلومتری جنوب غربی اصفهان قرار گرفته و بدو قسمت شمالی و جنوبی تقسیم گردیده است .

در قسمت شمالی که سابقاً شکارگاه شاه عباس کبیر بوده است در حدود یکصد میلیون متر مربع است که شهر ذوب آهن بنام (آریامهر) پیاده گردیده و قسمت جنوبی آن که در حدود چهارصد میلیون متر مربع است کارخانه آریامهر در آن قرار دارد . در بخش کک سازی که کک آن

از نوع بهترین ذغال دنیا میباشد علاوه بر رفع نیاز کارخانه آریامهر مقدار زیادی از محصولات فرعی آن به بازارهای دنیا صادر می گردد که انواع آن عبارتند از : تولید کک برای مصرف کوره بلند روزانه ۱۲۰۰ تن محصولات فرعی کک مانند بتزول - تولون - گسیلن - اسید سولفوریک - سولفات آمونیم - قطران و سلولنت ها که مصرف صنعتی و کشاورزی دارند و بمقادیر زیاد تولید میشود .

بخش فولادسازی آماده بهره برداری است و اینک مراحل آزمایشی کار خود را طی میکند و از شروع بهره برداری روزانه ۱۸۰۰ تن چدن تولید می کند .

دستگاه نورد کارخانه آریامهر نیز یکی از مدرن ترین دستگاههای تکمیلی نورد دنیا میباشد که علاوه بر قسمتهای مختلف ساختمانی دارای دوسالنه بمساحت ۳۲۰۰۰۰ متر مربع و در نوع خود کم نظیر است .

محصولات کارخانه نورد آریامهر عبارتند از قطعات گرد و مربع و شش ضلعی و ورقه هایی که به پهنای ۱۳۰ تا ۳۰۰ سانتیمتر و ضخامت ۸ تا ۲۰ میلیمتر میباشد و همچنین نشی - تیر آهن - ناودانی - ریل نازک و شمشهای تجارتنی به نمرات مختلف .

کارخانه نورد آریامهر که هم اکنون مشغول کارهای تکمیلی آن هستند بزودی بهره برداری از آن آغاز و ایران را که سالیانه مبالغ هنگفتی برای ورود انواع و اقسام آهن پرداخت ارزی داشت از این تعهد ارزی بزرگ بی نیاز میکند .

یک واقعیت را از نظر دور نباید داشت که عده ای از مهندسین ایرانی بودند که در جاهای دیگر حتی در کشورهای خارج با حقوق بیشتر و وضع راحت تری مشغول کار بودند ولی بپایه شدن تأسیسات ذوب آهن به ندای شرف و وجدان و علاقه به پیشرفت مملکت خود مشاغلی را که داشتند رها کرده بسوی کشور خود آمدند و با چنان نیروی خلاقه ای که برای هیچکس قابل تصور نبود دین خود را نسبت به وطن ادا نمودند و این همان سر عظمت شاهنشاهی ایران است که تاکنون هزاران مرتبه در حساس ترین مواقع در ملت نجیب و شاهدوست ایران تجلی نموده است .

درست است که عده ای از کارشناسان کشور دوست و همسایه ما اتحاد جماهیر شوروی در ابتدای کار در تهیه طرحها مارا کمک و یاری کرده اند و زحمات آنان قابل تقدیر است ولی نکته غرور آمیز و افتخار آفرین این است که کلیه کارهای عملی و تکمیلی این صنعت عظیم و شگرف بدست مهندسین جوان و شرافتمند ایرانی و تکنیسین ها و کارگران شاهدوست و وطن پرست خودمان صورت گرفت و بدین جهت این جوانان ارزنده مملکت بارها مورد عنایت رهبر عالیقدر کشور قرار گرفته اند که این خود بزرگترین پاداش برای آنها است .

نیروی انسانی که در آخر شهریور ماه ۱۳۵۰ در قسمتهای مختلف شرکت ملی ذوب آهن ایران مشغول خدمت بوده اند حدود ۴۶۶۰۰ نفر میباشد که کمتر از ۱۰۰۰ نفر آن در اداره مرکزی شرکت ملی ذوب آهن خدمت میکنند و بقیه در معادن آهن و ذغال یزد و کرمان و سایر نقاط و قسمت اعظم در مرکز کارخانه آریامهر مشغول کار میباشد شرکت ملی ذوب آهن علاوه بر کادر فنی و اجرایی خود از وجود پیمانکاران ۱۵ شرکت که بیش از ۲۰۰۰۰ نفر کارگران آنها در واحدهای مختلف کار کرده اند استفاده نموده و بطوریکه ملاحظه میفرمائید تعداد افرادی که در ایجاد این صنعت بزرگ بکار مشغول شده اند اعم از کادر ثابت و کارگران شرکت های پیمانکار رقم بزرگی را تشکیل میدهند باید یادآوری کنم که برای تربیت تکنیسین ها و کارگران فنی که معلومات آنان

متناسب با این صنعت بزرگ و تکنولوژی دنیای کنونی باشد مدرسه حرفه‌ای مجهزی در شهر اصفهان از طرف ذوب آهن تأسیس شده و دسته دسته جوانان ما در این آموزشگاه اطلاعات فنی خود را تکمیل و بخدمت در کارخانه کمر می‌نندند.

موقعیکه تمام دستگاههای کارخانه آریامهر مورد بهره برداری قرار گیرد مقدار ۶۰ هزار کیلو وات نیروی برق مورد نیاز این کارخانه میباشد که در داخل کارخانه ۲۴ هزار کیلو وات از مقدار فوق تولید میگردد.

برای آنکه از مصرف آب صرفه جویی بعمل آید دستگاههای خنک کننده بطور اتوماتیک تعبیه شده است که پس از گرفتن آب از رودخانه و استفاده از آن برای خنک کردن دستگاههای ذوب و حرارتی به برج خنک کننده منتقل میشود و پس از خنک شدن مجدداً به قسمتهای مورد نیاز هدایت میگردد

و مجموع آب مصرفی برای دستگاههای ذوب آهن آریامهر در هر ثانیه یک متر مکعب است چون موضوع تمام قسمتهای صنعت ذوب آهن به درازا می کشد از اطلاع کلام خودداری و در خاتمه لازم میدانم در این مکان مقدس بحضور رهبر عالیقدر ملت ایران که تمام این پیشرفتها مرهون رهبری دایمانه معظم له است سر تعظیم

فرود آورده و بروح پاک رضاشاه کبیر سردودمان سلسله جلیل پهلوی که همواره آرزوی این موفقیت بزرگ را در کنار نیات پاک خود در دل داشت درود بفرستیم و بگویم خدا را شکر که این آرزوی بزرگ سردار ملی ایران بدست فرزند برومند تاجدارش جامه عمل پوشید و نیز ضرورت دارد از همه کسانی که در پیشبرد این برنامه عظیم فداکاری کرده اند خصوصاً از دولت حزبی هویدا و مدیران و مهندسين

و تکنیسین ها و کارگران شرافتمند صنعت ملی ذوب آهن ایران که به نیروی وطن پرستی و شاهدوستی و وجدان خود این آثار گرانبهارا بوجود آورده اند سپاسگزاری نمایم و توفیق همگان را در ظل توجهات رهبر عالیقدر ملت ایران مسئلت نمایم (احسن-احسن).

نایب رئیس - آقای شیخ رضائی فرمائید.

شیخ رضائی - با اجازه مقام محترم ریاست و همکاران محترم.

همکاران عزیز اطلاع دارند که شاهنشاه آریامهر ساعت نه و چهل و پنج دقیقه روز سیزدهم آبان ماه جهت افتتاح اسکله جدید خارك با هوایما به جزیره خارك عزیمت فرمودند.

رهبر محبوب ملت ایران از آغاز دوران فرخنده سلطنت خویش همیشه و همه وقت در اندیشه ترقی و توسعه امر صنعتی کردن کشور بوده و اگر دقت کنیم خواهیم دید که ماه و هفته نبوده که اجرای يك طرح و یا آغاز بهره برداری از يك طرح صنعتی را اجازه نفرموده باشند (صحیح است) و این حقیقت مسلم در مورد گسترش صنعت نفت ملی ایران مصداق یافته است این کار و این عمل نشانه ای از ابتکار و افکار معظم له می باشد (صحیح است) با شروع بهره برداری از تأسیسات باید گفت در عرصه بین المللی نفت اهمیتی طراز اول دارد.

اما جالب تر از این جزیره آذرباد جزیره بولادین است که با هزینه ای معادل ۱۵ میلیون لیره استرلینگ در کنار جزیره خارك احداث شده که خود شاهکار صنعتی عظیم است که در مدت ۱۸ ماه بوجود آمده است باغور و سربلندی فراوان می توان گفت که ایجاد آن فقط در عهدی چون عهد انقلاب سفید و دورانی چون دوران رنسانس آریامهر امکان پذیر است.

بعبارت دیگر فقط در دوران خجسته آریامهر است که می توان شاهد پیشرفتهای صنعتی و عمرانی عظیمی بود که اکثر آنها فقط نخستین بار است که در زندگی کهن سال ایران امکان پذیر گردیده بلکه در قیاس با زندگی امروز در جوامع مترقی هم، بسیاری از آنها بی سابقه یا اقلاً می توان گفت کم سابقه است (صحیح است).

بهنگام افتتاح این تأسیسات مدرن آقای دکتر اقبال ریاست محترم هیأت مدیره و مدیر عامل شرکت ملی نفت ایران گزارشی بعرض شاهنشاه رسانیده و در ضمن گفتند به رهبری خردمندان شاهنشاه آریامهر شرکت ملی نفت ایران بزودی در طراز بزرگترین شرکتهای نفت جهان قرار می گیرد و انعقاد قراردادهای جدید و گسترش

واحدهای نفتی و نیز شرکت در فعالیت های بین المللی چه در امور اکتشاف و استخراج و چه در زمینه پالایش و بازاریابی نفت نوید بخش و وصول بدین پیروزی است.

بدینجهت با اسم يك ایرانی وطن پرست و شاهدوست توفیق روز افزون ایشان را در اجرای منویات شاهنشاه آریامهر گرامی رهبر محبوب و عزیز ملت ایران از درگاه یزدان يك خواستارم (احسن). دیگر مطلب مهم، کنفرانسی بود که روز ۱۵ آبانماه در پیشگاه شاهنشاه آریامهر تشکیل و شروع بکار نمود و این کنفرانس هم از لحاظ موضوع و هم از نظر موقع و محل تشکیل بدون شك اهمیتی تاریخی و عظیم دارد.

برنامه پنجم عمرانی کشور با اعتباری متجاوز از ۳۰ میلیارد دلار در این جلسه در تخت جمشید در پیشگاه شاهنشاه مورد بررسی نهائی قرار گرفت.

هر سخن و هر مطلبی که آریامهر شاهنشاه محبوب فرموده اند خود دستوری و راهنمایی و چراغ راهی برای مجریان می باشد (صحیح است) که توفیق فرد فرد آنان را آرزو دارم.

بعنی دیگر که گفتن آن بنظر بنده کاملاً ضروری است.

در علوم اداری مبحثی بعنوان «روش شایستگی» مطرح است و مراد از آن اینست که هرگاه در رأس امور مدیران شایسته ای گمارده شوند کارها بنحور ضایع بخشی به نتیجه میرسد.

من بنام ملت ایران اظهار خوشوقتی میکنم که در سال جاری حسب الامر مبارک شاهنشاه آریامهر امر حج يك سازمان شایسته ای واگذار شده و بطوریکه همه آقایان شاهد عینی هستید این کار مهم و دینی بنحو مطلوب و بیسابقه ای سر و سامان یافته است (صحیح است).

طبعاً نمایندگان محترم مجلس هنوز هم خاطرات اسف آور گذشته را در اینباره بیاد دارند و می دانند که چگونه کسانی که بعشق زیارت خانه خدا عازم این سفر مقدس بودند در کنار خیابانها شها را بروز می آوردند و روزها را شب میکردند و در سرمای زمستانها کرسی و چراغ و پتو با خود می آوردند تا بتوانند ورقه تقاضائی بگیرند و برای انجام فریضه دینی امکان مسافرت پیدا نمایند.

من احساس میکنم نمایندگان محترم مجلس عموماً با بنده هم آوازند که تشکرات قلبی مردم مسلمان ایران را به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر تقدیم داریم و از اینهمه رفاه و آسایش که برای حجاج بیت الله الحرام فراهم فرموده اند سپاسگزاری کنیم (احسن).

نمایندگان محترم اطلاع دارند که در سال جاری از آن صفهای طولانی خیری نبوده و متقاضیان سفر حج بلك آرامش و آسایش در فرصت بسیار زیادی که سازمان اوقاف برای آنها فراهم کرده بود. بمساجد مراجعه می کردند و با ادب و احترام خاصی که مأموران اوقاف

نسبت بآنها ابراز مینمودند تقاضانامه خود را تسلیم میداشتند. من که برای تسلیم تقاضانامه مادرم بیکی از این مساجد مراجعه نموده بودم آنقدر از مأمور اوقاف ادب و احترام دیدم که شاید در هیچیک از دستگاههای

اداری که بآنها مراجعه داشته ام نظیر آنرا ندیده ام. بدون آنکه آن مأمور بداند من کیستم و صاحب چه شغلی میباشم. مراحل بعدی نیز قابل توجه بود زیرا بدون آنکه متقاضیان بجائی مراجعه کنند از یکماه پیش روز

و ساعت معاینات پزشکی و تلفیحات آنها و در میانگاهی که میبایست بدانجا مراجعه کنند مشخص گشته و با نامه سفارشی در خانه هریک از آنها داوطلبان سفر حج بدانها ابلاغ میگشت و این نشانه يك مدیریت صحیح و روش

اداری متقنی است که میتوان بطور سرمشق در سازمانهای دیگر از آنها استفاده نمود. نتیجه آن بود که هیچگونه ازدحام و ناراحتی در مقابل درمانگاههای بهداشتی ملاحظه نگردید و علیرغم برنامه های آشفته سنوات قبل آسایش زاید الوصفی برای حجاج فراهم شد.

موضوع حمله داری نیز از مشکلات امر حج بود طبعاً نمایندگان محترم رفتار نامطلوب برخی از صاحبان این حرفه را بخاطر دارند و از اجحافتی که هر آینه بدست آنها در گذشته نسبت بحجاج شده است مستحضرند. روش کار اوقاف در اینباره نیز چشمگیر و قابل تقدیر است زیرا بطوریکه تحقیق کرده ام در سال جاری حمله داری بمفهوم سابق وجود ندارد و خود آسازمان مسافران حج را در کاروانهای ۹۰ نفری و یکصد نفری تقسیم نموده و با

ساز و بزرگ کاملی حرکت خواهد داد و از افراد خوش سابقه‌ای که در سالهای گذشته کاروانهایی را بعهده برده‌اند بعنوان مباشر استفاده خواهد نمود.

آنچه سازمان اوقاف باید بیشتر در آن باب تلاش کند مسئله حمل حجاج از ایران به عربستان سعودی است و من اطمینان دارم کسانی که بحل آنهمه مشکل توفیق یافته‌اند در اینباره نیز اقدام لازم خواهند نمود مسئله هواپیمائی باید آنچنان که مورد توجه رهبرانقلاب مملکت است حل و فصل شود و مخصوصاً از جمع کردن و آوردن حجاج اقصی نقاط مملکت بتهران قویاً جلوگیری شود. بعنوان يك نماینده اقلیت، اقلیت سازنده، پیشنهاد می‌کنم سازمان اوقاف حجاج استانها را از خود استانها حرکت دهد و در سرمای سخت دیمه رفاه و آسایش آنها را با آوردن آنها بتهران و بلاتکلیفی‌های ساعات پرواز در فرودگاه که در گذشته موجب آنهمه شکایت بوده برهم نزند.

اسعد رزم آراء آقای شیخ رضائی این چه مطلبی است که می‌گوئید مگر میشود در هواپیما مردم را روی هم سوار کرد هواپیما ممکن است جای خالی داشته باشد ولی امکان اضافی بر این اساس آنچه گفتید محال است.

شیخ رضائی - شما که تا بحال تشریف نبرده‌اید، اگر قلبتان را پاک می‌فرمودید و مشرف می‌شدید ملاحظه میکردید.

اسعد رزم آراء - قلب صاف است و بکرات مسافرت هوائی کرده‌ام ولی گویا شما هنوز با هواپیما مسافرت نکرده‌اید.

نایب رئیس - آقای شیخ رضائی شما مطالبتان را بفرمائید گوش بحرفهای بین‌الائین ندهید.

شیخ رضائی - بیه حجاج نیز از اقدامات مثبت اوقاف است زیرا در سالهای قبل اگر حادثه‌ای برای یک نفر زائر خانه خدا در عربستان سعودی پیش می‌آمد خانواده او در ایران برخاک سیاه می‌نشست و از اینرو باید این اقدام را درخور تقدیر دانست.

من اگر از اوقاف و مسئولان آن عنوان کردم بدانجهت است که مسئولان آن سازمان روح انقلاب را کما هو حق در یافته و مأموریتی را که از جانب رهبر بزرگ مملکت بر عهده آنها محول شده است بنحوی مطلوب انجام داده‌اند. از خدای قادر متعال مسئلت دارم که همه سازمانهای اداری

مملکت را در درک مفاهیم عالی انقلاب سفید موفق دارد و مسئولان مربوطه را در اجرای آنها یاری دهد و دعای چهل هزار زائران خانه خدا را که در سال جاری بدرقه راه انقلابی شاهنشاه محبوب و ارجمند است به اجابت برساند (احسن).

یکی از کارهای مفید اوقاف درباره عزیمت حجاج و وظایف پزشک کاروان است.

۱- پزشک کاروان موظف است بمحض ورود بجده خود را بسرپرست هیئت پزشکی حج معرفی کرده و نام خود را در دفتر مخصوص پزشکان کاروان ثبت نماید.

۲- پزشک کاروان موظف است تحت نظر و تعلیمات سرپرست هیئت پزشکی حج انجام وظیفه نماید.

۳- پزشک کاروان باید با مراجعه به مسئول کاروان مربوطه دارو و لوازم پزشکی مورد احتیاج و ضروری و فوری را که مقدار آن متناسب با تعداد زائران کاروان خواهد بود و صورت آنها از طرف هیئت پزشکی حج به وی داده میشود که تا مسئول کاروان آنها را تهیه نماید همراه داشته باشد.

۴- پزشک کاروان باید با اولین دسته از زائران کاروان بکشور عربستان سعودی عزیمت نماید و پس از ورود به جده خود را بدفتر هیئت پزشکی حج که در مدینه الحجاج واقع است معرفی نماید و در مکّه معظمه و مدینه منوره و عرفات و منی بار و ساء گروههای پزشکی حج مستقر در این نقاط در تماس دائم باشد تا در موارد لزوم از همه گونه تسهیلات و امدادها ی پزشکی برخوردار گردد.

۵- پزشک کاروان باید با آخرین دسته از زائران کاروان پس از پایان دوران حج از جده به ایران عزیمت نماید و تاریخ مراجعت خود را کتباً به هیئت پزشکی حج درجده اعلام دارد.

۶- پزشک کاروان موظف است اسامی بیماران مراجعه کننده (با ذکر تشخیص بیماری و محل اقامت در ایران) را در دفتری که باین منظور تنظیم میکند ثبت نماید.

۷- پزشک کاروان موظف است همه روزه آمار بیماران مراجعه کننده را در فرمهای مخصوص گزارش روزانه تنظیم و به سرپرست مرکز بهداشتی و درمانی هیئت

پزشکی حج مستقر در محل اقامت خود تسلیم و در موارد بیماری واکبر بلافاصله مراتب را گزارش نماید.

۸- پزشک کاروان باید همواره زائران کاروان را تحت مراقبت پزشکی قرار داده و همه روزه صبح و عصر در محلی که از طرف مسئول کاروان برای معاینه بیماران اختصاص داده میشود (این محل بانظر پزشکان کاروان تعیین و باید از هر جهت مناسب باشد) حاضر شده بمعاینه و مداوای بیماران اشتغال ورزد و علاوه بر امور بهداشتی زائران و وضع تغذیه آنان مراقبت و نظارت مستمر بعمل آورد و بامامورین بهداشتی هیئت پزشکی حج که مرتباً از کاروانها سرکشی میکند همه گونه همکاری لازم معمول دارد و همواره در دسترس زائران باشد و در مواقعی که از محل کاروان خارج میشود رئیس کاروان را آنگاه تا در موارد لزوم امکان تماس با وی مقدور گردد.

۹- پزشک کاروان باید همه روزه از محل سکونت زائران کاروان بازدید نموده و در صورتیکه بیماری را مشاهده نمود فوراً او را تحت معاینه و درمان قرار داده و مراقبتهای بهداشتی لازم معمول دارد.

۱۰- پزشک کاروان موظف است در پایان دوران حج گزارش جامعی از فعالیتهای انجام شده را به سرپرست هیئت پزشکی وزارت بهداشتی درجده تسلیم دارد.

۱۱- پزشک کاروان باید در امر تغذیه زائران کاروان و در نحوه نگاهداری مواد غذایی و خوراکی فاسد شدنی و وضع بهداشتی آشپزخانه و وضع بهداشتی مستخدمین که بهر عنوان در کاروان کار میکنند مراقبت لازم بعمل آورد (مستخدمین کاروان باید در موقع کار از روپوش مخصوص استفاده نمایند).

۱۲- پزشک کاروان باید وضع بهداشتی دستشویی و حمام و توالت‌ها را از نظر دورندارد و در نظافت و ضد عفونی کردن آنها اقدام لازم معمول دارد و مراقبت نماید که صابون باندازه کافی در دستشویی و حمام‌ها در دسترس زائران گذارده شود.

۱۳- نظافت محل سکونت زائران نباید دور از نظر پزشک کاروان باشد و در این باره باید مراقبت و نظارت لازم بعمل آورد.

۱۴- پزشک کاروان باید تعلیمات لازم نسبت بجمع‌آوری زباله و قراردادن آنها در ظروف سر بسته و دورنگاهداشتن آنها از محل سکونت زائران بمسئولین کاروانها داده و در انجام این امر مراقبت لازم معمول دارد.

۱۵- در صورتیکه یکی از زائران کاروان احتیاج به بستری شدن در بیمارستان داشته باشد پزشک کاروان موظف است که به هیئت پزشکی مستقر در محل اقامت خود مراجعه تا ترتیب بستری شدن بیمار در بیمارستان داده شود و پزشک کاروان باید در این قبیل موارد مشخصات کامل بیمار (نام، نام پدر، نام خانوادگی، محل اقامت در ایران شماره گذرنامه و محل صدور، سن بیمار، نام کاروان و نام مسئول کاروان، نام مطوف) را با شرح مشاهدات بالینی بیمار کتباً بمسئول هیئت پزشکی حج اعلام و همه روزه از بیمار عیادت کرده و پس از بهبودی و اخذ برگ مرخصی از بیمارستان مراتب را بمسئول کاروان اطلاع تا ترتیب انتقال او به کاروان داده شود و در صورت فوت بیمار باید تاریخ فوت و علت بیماری را نیز کتباً گزارش نماید.

۱۶- حق الزحمه پزشک کاروان (بحساب مخصوصی که سازمان اوقاف تعیین نموده و از طرف مسئول کاروان به آن حساب ریخته میشود) پس از مراجعت به ایران بشرطی به وی قابل پرداخت است که وظایف محوله را بخوبی انجام داده و مورد تأیید سرپرست هیئت پزشکی حج باشد، در غیر این صورت حق الزحمه وی به نفع سازمان اوقاف ضبط خواهد شد (احسن).

نایب رئیس - آقای حسام‌الدین رضوی بفرمائید.

رضوی - بار دیگر تخت جمشید انظار جهانیان را بخود متوجه کرد، سال گذشته بمناسبت بزرگداشت ملتی که دوهزار و پانصد سال تاریخ مدون داشته و بهمین جهت سران کشور های جهان این عظمت را در تخت جمشید گرامی داشتند (صحیح است) و این بار بدانجهت که پایه و اساس پیشرفت اقتصادی و اجتماعی همان مردم که امروز جای خود را در میان ملل پیشرفته دنیا باز کرده‌اند ریخته شد - هدف بالا بردن سطح زندگی مردم ایران و رسیدن به دروازه های طلائی تمدن بزرگ است و این

امرد در دنیای انجام می پذیرد که از گوشه و کنار آن بوی خون و باروت بمشام میرسد و عملاً می بینم دیگران باچه نگرانیها و دشواریهایی روبرو هستند .

عملاً می بینم که ایران بنام جزیره آرامش و سکون خوانده میشود و در طی چندبرنامه برای ساختن زیر بنای اقتصادی خود کوشش کرد و امروز بدانپایه از موفقیت رسیده است که ملل پیشرفته جهان میکوشند هماهنگ با برنامه های مترقی و پیشرفته آن همکاری و همگامی نمایند و نمونه بارز آن دیدو باز دید هائیت است که طی سالهای اخیر و بخصوص در آستانه تهیه برنامه پنجم میشود افتتاح ایسکه بزرگ بارگیری نفت خام در خارک که بدست توانای شاهنشاه انجام یافت نمونه بارزی از ترقی و پیشرفت اقتصادی ایران امروز است که در صفحه اول جرائد بزرگ دنیا از آن یاد شد و این خود نمونه زحمت و فداکاری کارکنان صنعت نفت ایران است (صحیح است) که روز بروز در راه پیشرفت کوشیده اند تا بدانجا که جزیره متروک و بی آب و علف دیروز امروز مظهر قدرت و صنعت مملکت ما است و از فعالترین بنادر دنیا است و عظمت آن بدان پایه است که میتواند کشتیهای پانصد هزار تنی را پهلو دهد و به موازات این افتتاح مانور بزرگ نیروی دریائی ایران که نمونه قدرت دفاعی ایران میباشد و اینکه مرز داران غیور ایران توانائی حفظ و حراست از پهنه خلیج فارس را دارند و هرمتجاوزی را به جای خود می نشانند .

افتتاح سد داریوش کبیر یکی دیگر از خدمات ارزنده عصر حاضر است که بدست شاهنشاه افتتاح شد و در راه پیشرفت و آبادانی فارس تأثیر بسزائی دارد (صحیح است) آبهای مهار شده در پشت سد خاکهای تشنه مرودشت و دیگر زمینهای زیر سد را مشروب میکند و به کشاورزان این نوید را میدهد که دیگر خشکسالی وجود نخواهد داشت و زراعت آنان در اثر بی آبی از بین نخواهد رفت و علاوه بر آن همان قسم که شاهنشاه فرمودند نزدیک شهرهای بزرگ ایران بفاصله یکساعت دریا قرار خواهد داشت که میتواند قسمتی از خوراک مردم را بوسیله تکثیر ماهی تأمین کند و وسائل تفریحات سالم را فراهم آورد .

برنامه پنجم در تخت جمشید و در چادر سران در حضور شاهنشاه مورد بحث و مذاقه قرار گرفت . مبلغی که صرف آبادانی و عمران مملکت میشود از مجموع مخارج چهار برنامه گذشته بیشتر است و اگر بیادیاوریم که برنامه چهارم ما را برنامه بلند پرواز میدانستند عظمت این برنامه روشن تر میشود .

این خلاصه ای بود از آنچه گذشت و نمونه ایست از وجود مدیریت در مملکت ما . ملت ایران در مقابل اینهمه عنایاتی که همه روزه از شاهنشاه خود می بیند سرافراز و مباهی است قدر شناس و سپاسگزار است .

میدانیم که اینهمه خیر و برکت از وجود امنیت و آسایشی است که در مملکت موجود است . صمیمانه از خلائوند بزرگ می خواهم که وجود شاهنشاه را حفظ کند و به جبران اینهمه تلاش و کوششی که برای زندگی بهتر برای همه میشود جز اینکه همگام و همصدا باشیم ؛ نظم و انضباط را در تمام شئون خود حفظ کنیم چیز دیگری که در خور مقام والای شاهنشاه باشد نداریم که نثار کنیم (احسن) از دولت حزبی خدمتگزار هویدا که مجری نیات عالییه شاهنشاه است و شب و روز تلاش میکند صمیمانه تقدیر و سپاسگزار می شود . ملاحظه فرمودید که شب گذشته در مصاحبه تلویزیونی آقای نخست وزیر اعلام داشتند که برنامه پنجم در معرض افکار عمومی قرار خواهد گرفت این امر میرساند که درک این دولت خدمتگزار از نیات عالییه شاهنشاه تا چه حد است و ضمناً معرف پیوستگی عمیق دولت حزبی با مردم ایران است آرزوی ما اینست همان قسم که آقای نخست وزیر در مصاحبه خود گفتند با الهام از اندیشه های گهربار شاهنشاه آریامهر برنامه ۲۰ سال آینده کشور تنظیم و هر چه زودتر ملت ما بدروازه طلایی تمدن بزرگ برسد (احسن - احسن) .

نایب رئیس - خانم ابتهاج سمیعی بفرمائید . خانم ابتهاج سمیعی - مقام محترم ریاست ، همکاران ارجمند ، اجازه می خواهم در پیرامون سفیریک روزه علیاحضرت شهبانو بگیلان چند کلمه ای بعرض برسانم .

پس از چند روز بارندگی شدید و مداوم در گیلان روز پنجشنبه ۱۸ آبان روز تشریف فرمائی شهبانو باین استان آسمان صاف هوا آفتابی و سرزمین سبز گیلان از همیشه خرمتر مینمود طبیعت بسیار زیبا و بهترین صورتی همراه مردم شاهدوست و میهن پرست گیلان آماده استقبال از مقدم شهبانوی گرانقدر بود (احسن - صحیح است) همه میدانید مرز و بوم پر برکت گیلان موطن شهبانو و زادگاه مادر گرامی معظم لهاست ، از این جهت سفر شهبانو بگیلان افتخار و غروری استثنائی برای گیلانیان کسب میکند .

در فرودگاه رشت استاندار گیلان ، نمایندگان مجلسین ، معاریف شهر ، اعضای جمعیت خیریه فرح ، سازمان زنان ، اعضای انجمن شهر و شهرستان ، نمایندگان احزاب ، اعضای انجمن ملی حمایت کودکان ، مدیران جراید و مقامات محلی همه بایی صبری در انتظار تشریف فرمائی شهبانو چشم براه مقدم گرامی معظم لها بودند (احسن) .

ساعت ده و نیم هواپیمای حامل شهبانو در فرودگاه رشت بزمین نشست استاندار گیلان خیر مقدم عرض کرد احترامات نظامی بعمل آمد و شهبانو از صف مستقبلین عبور فرمودند و بلافاصله با هلیکوپتر عازم رودپیش شدند .

بدین نحو دیدار خجسته شهبانو از چند واحد عمرانی و اجتماعی استان گیلان آغاز شد .

علیاحضرت شهبانو در دهستان رودپیش مرکز برق این دهستان را که نیروی آن از تأسیسات هیدروالکتریک سد شهبانو فرح تأمین میشود افتتاح کردند و ضمن بازدید از شرکت سهامی زراعی گزارش مدیر کل تعاون و امور روستاهای گیلان را در مورد این شرکت استماع فرمودند آنگاه خانه فرهنگ روستای سرچقل صومعه سرا مورد بازدید قرار گرفت همه جا شهبانو با موجهی از احساسات بی شائبه و پر شور روستائیان و طبقات مختلف مردم روبرو بودند شهبانو مستقبلین و مردم را متقابلاً مورد ملاطفت قرار دادند .

علیاحضرت همچنین از شرکت سهامی کشاورزی و دامپروری سفیدرود که یکی از تأسیسات جدید تولیدی

و در ۵ کیلومتری رشت واقع است بازدید فرمودند این شرکت دارای واحدهای پرورش مرغ گوشتی ، جوجه کشی ، کشتارگاه مرغ ، گاو داری و استخرهای پرورش ماهی است و در نوع خود از مؤسسات بسیار مدرن و مجهز و پر بازده است با آنکه برنامه سفر شهبانو بسیار فشرده بود معدک معظم لها در هر قسمت به جزئیات کار توجه داشتند و بادقت و علاقه خاصی توضیحات مدیر عامل شرکت و مسئولان امر را استماع و دستورات لازم صادر فرمودند . پس از صرف ناهار در پایگاه نیروی دریائی شهبانو با اتومبیل از فرودگاه رشت به پرورشگاه جمعیت خیریه فرح تشریف فرما شدند در مسیر معظم لها هزاران تن از مرد و زن و کودک پیر و جوان شاتخ گل بدست صف کشیده بودند موج احساسات بقدری شدید و صفوف مردم بقدری فشرده بود که اتومبیل حامل شهبانو بدشواری میتوانست عبور کند البته خبرهای مربوط به راهکاران گرامی خوانده اند شنیده اند و دیده اند ولی من نه تنها بعنوان نماینده رشت بلکه بنام شاهد عینی از عواطف بی نظیری که در استقبال از شهبانو ابراز شده است یاد میکنم . آنچه بچشم دیدم گواه بارز سرپردهگی و علاقه شدید مردم بر بهر خردمند ایران به خاندان جلیل سلطنت پهلوی محبویت فوق العاده شهبانو در نژاد اهالی رشت و نمونه ای از پیوند ناگسستی شاه و ملت بود . علیاحضرت تحت تأثیر این چنین شوق و شور و هیجان بودند که از اتومبیل پیاده شدند و به میان مردم رفتند زیرا معظم لها احساسات بی شائبه مردم را باملطفت و عنایت خاصی پاسخ گفتند که همیشه در خاطره مردم گیلان باقی خواهد ماند (صحیح است) در پرورشگاه خیریه فرح بیش از صد کودک در محیطی مناسب مجهز بوسائل بهداشتی و فرهنگی و تفریحی با مراقبت و مهربانی نگهداری میشوند شهبانو در کمال ملاطفت و زافت که از علوهمت معظم لها سرچشمه میگردد با کودکان خردسال بگفتگو پرداختند و هیجان شادان این نونهالان که از دیدار شهبانو حالت ذوق زده ای پیدا کرده بودند به همراه انبساط خاطر شهبانو جلوه گاه بدیعی بود از تجلیات عواطف عالی انسانی از یکسو و شور و شوق کودکانی که اوج شادی و سعادت در سیمایشان موج میزد از سوی دیگر شهبانو پس از بازدید از قسمت های مختلف شبانه روزی

و ابراز تفقد بکارکنان بسوی فرودگاه رشت حرکت کردند.

در مراسم بدرقه در صف نمایندگان بیاناتی فرمودند که مثل همه فرمایشات معظم‌ها پر مغز و دستور کار بود. ضمن ابراز قدردانی از فعالیت بانوانی که ساعتی از وقت خود را افتخاراً صرف خدمات اجتماعی میکنند اظهار امیدواری فرمودند که این نوع فعالیتها تعمیم یابد و جزهء لاینفک زندگی همه زنان شود.

شهبانو قبل از عزیمت از رشت با این جمله که «که چرا بیشتر باین شهر نیامده‌اند» بهترین نحوی با احساسات پاک مردم شاهدوست پاسخ دادند و این نوید فرجبخشی است از بازدید مجدد معظم‌ها بگیلان.

در این سفر یکروزه مستدعیات اهالی بعرض شهبانو رسید مردم فرهنگ دوست این سامان امیدوارند به ین تشریف فرمائی شهبانوی محبوب بگیلان تأسیس دانشگاه که یکی از آرزوهای دیرینه مردم است تحقق پذیرد.

استان گیلان از لحاظ فرهنگی ظرفیت زیادی دارد نسبت درصد چشمگیر دانشجویان گیلانی در دانشگاهها و مؤسسات عالی آموزش شاهان مدعاست هم اکنون در میان چهره‌های برجسته دانشگاهی جمع کثیری از گیلانیان رامیتوان سراغ گرفت در میان نخستین گروههای دانشجویان اعزامی بخارج در عهد اعلیحضرت رضاشاه کبیر عده زیادی از جوانان گیلان شرکت داشتند بطوری که میدانیم مؤسسات جدید آموزشی چندی بدست افراد همین گروهها پایه‌گذاری شده است این شواهد میرساند که گیلان در حیات آموزشی و فرهنگی کشور سهم بسزائی دارد با توجه به همین حقایق است که می‌خواهم باردیگر ترجمان آرزوی دیرین اهالی گیلان شوم امید است این تقاضا در مقیاس برنامه‌های کشور مورد توجه مجریان انقلاب آموزشی و فرهنگی قرار گیرد.

در خاتمه عرایضم سپاسگزاری عمیق مردم گیلانرا از تشریف فرمائی شهبانو بگیلان و ابراز علاقه معظم‌ها به پیشرفت استان معروض میدارد و برای مساعی خجسته شهبانو در اجرای منویات رهبر انقلاب توفیق کامل و تأیید خداوندی آرزو مینماید (احسن - احسن).

نایب رئیس - آقای احمدی بفرمائید.

حبیب‌الله احمدی - جناب آقای رئیس همکاران

گرامی - قبل لازم میدانم در پاسخ فرمایشات آقای شیخ رضائی در مورد اینکه هواپیمائی ملی بیش از ظرفیت مبادرت بحمل حجاج مینماید بعرض برسانم که این مطلب صحیح نیست و تعداد هواپیما هائیکه بجده پرواز میکنند بر اساس تعداد حجاج است (فرهادپور - ایشان از گذشته افتقاد میکردند) منظور شان ۱۳ - ۱۴ سال قبل بوده یا حالا ؟

عصر ما عصر تلاش و کوشش و پیشرفت و ارتقاء است و در این عصر خجسته در سایه افکار بلند و اندیشه‌های تابناک و رهبرهای خردمندانه طبیب حاذق اجتماعی ایران وجود مقدس محمد رضاشاه آریامهر شاهنشاه افتخار آفرین تحرك و تلاش و ترقی و تعالی بر عرصه حیات ماملت خوشبخت و سعادت‌مند سایه افکنده شعار ثمر بخش هر زمان و هر روز گامی به پیش سرمشق زندگی ما شده و زندگی جامعه ایرانی با آزادی رأی و اندیشه، دموکراسی عدالت اجتماعی و تقسیم و توزیع مواهب و مزایای مملکتی بین همگان زیست پرافتخار نام گرفته است.

آری در این دوران پر ثمر تحول اصیل و عمیق و رستاخیز عظیمی که دگرگون‌کننده نظامهای پوسیده و نامعقول گذشته بود بوقوع پیوست و همه‌ی شئون زندگی ما را متحول کرد و بنیان اجتماع نو و نوآوری را بر شالوده‌های آزادی عدالت رفاه اجتماعی و آسایش همگانی بنا نهاد. شاهنشاه بزرگ و خردمند ما با ابداع انقلاب مقدس اجتماعی ایران مبانی امید را در قلب مردم جایگزین یأس و حرمان نمود و بر بستر راه‌آحاد و افراد ملت ایران روشنائی بی‌تردید و تابندگی چشم نوازی قرار داد که اشعه‌های تابناکش در دور افتاده‌ترین نقاط مملکت نفوذ کرد و بهمه گرمی و روشنائی بخشید (صحیح است).

بطوریکه امروز خورشید زندگی در سرتاسر ایران نور می‌پاشد و راهها بحصول عظمت کهن، مدنیت مشعشع و درخشان دیرین و دروازه‌های طلایین تمدن بزرگ هموار گردیده است.

از دست و زبان که برآید

کز عهده شکرش بدرآید (احسن)

آری خصوصیات عصر ما در سایه امنیت و ثبات سیاسی و استقلال اقتصادی که رهبر بزرگ ایران برای

ما تدارک دیده با هیچ عصر و قرنی از تاریخ کهن ما قابل مقایسه نیست و برای همیشه این دوران یعنی عصر سلطنت پرافتخار شاهنشاه آریامهر با ویژگیهای خاص در میان اعصار و قرون خواهد درخشید و با خطوط زرین بر صفحه روزگار ثبت و ضبط خواهد شد.

همانطور که قبلاً معروض افتاد از جمله خصوصیات این عصر ارتقاء و پیشرفت و ترقی و تعالی است و ملت ایران هر زمان و هر روز ناظر و شاهد گامی تازه و فعالیت و اقدامی ثمر بخش و ارزنده بوده و سرتاسر وجودش امتنان و شکرگزاری از رهبر بزرگ خویش است برای نمونه همین چند روز پیش شاهنشاه بزرگ ما با نزول اجلال بجنوب کشور جانهای مشتاق مردم جنوب را روشنی بخشید و اجازه بهره‌برداری از چند طرح عظیم و بی‌نظیر را صادر فرمود که اثرات و ثمرات آنها عاید فرد فرد ملت ما خواهد شد (انشاء‌الله) خوشبختانه دولت خدمتگزار حزبی مادولت مجری نیات بلند و مترقیانه شاهنشاه با استفاده کامل از رهبرها و تعالیم حکیمانه شاهنشاه الهام از اصول مقدس انقلاب اجتماعی ایران در طریق ارتقاء جامعه ایرانی و بر خوردار ساختن مردم از مواهب و مزایای زندگی گام برداشته و در این طریق سازنده و موفقیت‌های چشمگیری بدست آورده است (صحیح است)

تأمین رفاه عمومی، بسط و گسترش خدمات اجتماعی در میان قشرهای مختلف جامعه، تأمین کار برای همگان توزیع عادلانه تر درآمد ملی بین گروههای مختلف مردم، تأمین حقوق فردی و اجتماعی، سپردن کار مردم ب مردم و بسط عدالت نمونه‌هایی از خدمات دولت حزبی ما میباشد اجرای کامل برنامه عمرانی چهارم که ضمن آن همه پیش‌بینی‌ها با چندین درصد اضافه تحقق یافته و نتیجه‌اش توسعه راهها، راه آهن، بنادر، ایجاد فرودگاهها، توسعه وسایل ارتباط و مخابرات، نوسازی شهرها و روستاها، اجرای طرح وسیع تأمین مسکن و صد ها اقدام دیگر بوده یکی دیگر از موفقیت‌های دولت خدمتگزار ما است که در سایه رهبرهای حکیمانه شاهنشاه آریامهر بدست آورده است در اینجا چون سخن از کارهای عمرانی بمیان آمد برای حقشناسی از تلاشها و کوششهای بی‌گیر و شبانه‌روزی جناب آقای مهندس ظهیری استاندار

در زمینه نیرو و سوخت اقدامات همه‌جانبه‌ای برای تکمیل شبکه‌های برق شهرها و بخش‌های استان ساحلی انجام شده و قریباً بانه برداری از این شبکه‌ها یکی از اشکالات بزرگ زندگی مردم حل خواهد شد.

کامل و خدمتگزار استان ساحلی که در آنک مدت‌تی توفیق یافته است قیافه این استان را بکلی عوض کند و طرحهای عمرانی متعدد و متنوعی را بمرحله اجرا و عمل بگذارد لازم میدانم چند نمونه از اینکارها را فهرست وار بعرض برساند باشد که این تذکار خدمات بعنوان نمونه‌ای از حقشناسی مردم شاهدوست و میهن‌پرست استان ساحلی از خدمات ارزنده کلیدی خدمتگزاران این استان تلقی گردد و موجبات تقدیر و تشویق و دلگرمی بیشتر آنان را فراهم سازد.

در استان ساحلی در سال جاری حدود ۲/۵ میلیارد ریال از طرف بخش دولتی به اجرای پروژه‌های عمرانی اختصاص داده شده که با مقایسه اجمالی معلوم میشود این اعتبار صد درصد از سال ۵۰ و دوست درصد از سال ۱۳۴۹ افزایش نشان میدهد اعتبار ذکر شده برای پیاده کردن برنامه وسیعی است که دولت خدمتگزار هویدا برای نوسازی یکی از حساسترین و مستعدترین مناطق کشور در سواحل شمالی خلیج فارس و در دهانه تنگه هرمز اجرا مینماید.

این اعتبار مربوط بساختن مسکن، ارتباطات آموزش و پرورش، مخابرات، رفاه اجتماعی، توسعه بنادر، عمران دهات و شهرها، بهداشت و درمان کشاورزی و آبیاری و سد سازی، نیرو و سوخت و صنایع و معادن میباشد که هم‌اکنون برای انجام این پروژه‌ها فعالیت چشم‌گیر و بی‌نظیری سرتاسر این استان بچشم می‌خورد و بحق باید گفت که استاندار و همه‌ی مسئولان با تحرکی شدیدتر و دینامیکی قویتر مشغول خدمتگزاری هستند تا بتوانند این پروژه‌های وسیع و این برنامه‌های ثمر بخش را بمرحله اجرا در آورند. برای نمونه در فصل کشاورزی ایجاد مقدمات تأسیس یک مرکز تحقیقات کشاورزی در مرکز بخش حاجی آباد از توابع بندر عباس و افزایش کادرفنی و ماشین آلات لازم در چهار ایستگاه کشاورزی دیگر فراهم شده است.

در زمینه نیرو و سوخت اقدامات همه‌جانبه‌ای برای تکمیل شبکه‌های برق شهرها و بخش‌های استان ساحلی انجام شده و قریباً بانه برداری از این شبکه‌ها یکی از اشکالات بزرگ زندگی مردم حل خواهد شد.

در زمینه صنایع و معادن علاوه بر تشویق بخش خصوصی برای فعالیت بیشتر و سرمایه‌گذاری زیادتر مخصوصاً برای تأسیس کارخانجات آب‌لیمو سازی و بامبو و کمپوت ، صنایع دستی نیز تشویق شده و کمک های فنی و مالی به افراد بومی شده و میشود .

در زمینه ارتباطات در استان ساحلی قدم‌های مؤثری برداشته شده و ساختمان اسکله‌ها باموج شکن در جزیره ابو موسی ، بندر لنگه ، بندر کنگ و بندر خمیر بشدت ادامه دارد در بیشتر جزائر کار ساختمان فرودگاه بشدت دنبال میشود. و قریباً با تمام این فرودگاهها ارتباط از راه زمین و هوا بسهولت و خیلی سریع‌تر از پیش انجام خواهد شد جاده‌های در دست اقدام عبارتند از جاده سرتاسری قشم جاده بندر لنگه بندر عباس - جاده بندر عباس جاسک - جاده بندر لنگه بستک - جاده میناب به بخش انگرهان و چندین طرح دیگر در زمینه عمران دهات طرح‌هایی با اعتبار ۱۲۲ میلیون ریال در دست اقدام است که با سرعت برای اتمام این طرحها فعالیت میشود .

در زمینه طرح جامع استان زیر نظر استاندار اقدامات وسیعی معمول شده و میشود که ورود در ذکر جزئیات و بر شمردن کارهای انجام شده در این بخش نیاز بوقت بیشتری دارد .

در زمینه خانه‌سازی و از بین بردن کپر ها موفقیت استاندار ساحلی در خور ذکر و تمجید است زیرا در اندک مدتی عده زیادی از کپر نشینان به خانه‌های ساخته شده منتقل شده و موجبات رفاهیت و آسایش آنان فراهم شده است .

در مورد سایر فعالیت های عمران استان که مسلماً در امر توسعه اقتصادی و اجتماعی منطقه فوق العاده مؤثر خواهند بود آمار و ارقام زیادی دارم که بعلت محدود بودن وقت حتی توفیق ذکر فهرست وار آنها را هم نخواهم یافت . در خاتمه باید عرض کنم با اقدامات همه جانبه‌ای که هم اکنون در سرتاسر استان ساحلی و در اطراف و اکناف جزائر و بنادر بخش‌ها و روستاها و شهرهای این استان بچشم می‌خورد اطمینان و امید فراوان دارد که دولت خدمتگزار حزبی و استاندار استان ساحلی توفیق خواهند یافت این استان را در آتیه

نزدیک در عداد مرفه ترین و آباد ترین استانهای مملکت در آورند و موجبات رضایت خاطر خطیر رهبر عالیقدر ایران و آسایش و رفاهیت بیشتر مردم شریف استان را فراهم فرمایند . از زحمتی که دادم معذرت می‌خواهم (احسن - احسن).

نایب رئیس - چون هنوز برای نطق قبل از دستور چند دقیقه‌ای وقت داریم دو نفر آقایانیکه تقاضا کرده‌اند بهر کدام چند دقیقه وقت میرسد آقای علیقلی سمیعی بفرمائید .
علیقلی سمیعی - جناب آقای رئیس . همکاران محترم

روز پنجشنبه گذشته ۱۸ آبان ماه برای مردم شاه دوست و وطن پرست استان سرسبز گیلان روز پرافتخار و روز فراموش نشدنی است زیرا در این روز علیاحضرت شهبانوی محبوب با قدم مبارک خود گیلان و گیلانی‌ها را قرین افتخار فرمودند من اگر بخواهم ابراز احساسات مردم را از هر طبقه بخصوص زارعین شهرستان فومن حوزه انتخابیه اینجناب در اینجا تشریح کنم مثنوی هفتادمن کاغذ شود همینقدر عرض میکنم که دیدگان این مردم شاه دوست از شوق دیدار شهبانوی نیکوکار خود مملو از اشک بود (احسن) اشکی از شوق از عشق بشاهنشاه عشق به یمن عزیز هر جا که شهبانوی گرامی قدم گذاشتند این

قدم بر روی دیدگان مردم بود مردمیکه آماده‌اند که جان خود را در راه اجرای فرامین شاهنشاه آریامهر و استقلال میهن عزیز بیدریغ نثار نمایند این يك شعار میهنی و يك احساس پاك هر فرد گیلانی است (صحیح است - احسن) آری رهبری صحیح و خردمندانه شاهنشاه است که درست در همان لحظاتی که شاهنشاه آریامهر پرچم دار بزرگ انقلاب مقدس ایران در تخت جمشید خطوط اصلی برنامه پنجم را که ایران عزیز را بر مرز تمدن بزرگ نزدیک میکند بررسی میفرمودند در آن لحظات شهبانوی عزیز و گرامی ما برای بازدید کارهای عمرانی گیلان و نیز بازدید قسمتی از ثمرات انقلاب مقدس ایران یعنی شرکت سهامی زراعی و خانه فرهنگ روستائی رودپیش از توابع شهرستان فومن بقریه مزبور تشریف فرما شدند . همه جا زارعین آزاد شده از قید و بند ارباب و رعیتی یا چهره‌های ادرخشان و بازو حیه بسیار قوی و با احساسات پاك و میهنی تحول اساسی

که در وضع زندگی آنها بوجود آمده برای علیاحضرت شهبانوی گرامی بازگو کردند همینقدر بگویم که سادگی و بی‌آلایشی و صفا و محبت شهبانوی نیکوکار آنقدر در این زارعین تأثیر گذاشت که آنها نیز در کمال سادگی و صداقت در يك محیط بسیار با محبت مطالب خود را که همه حاکی از بهبود زندگی آنها بود بعرض رسانیدند ، شهبانوی گرامی در نهایت صبر و شکیبائی و بادقت نظر خاص تمام قسمت‌های شرکت سهامی زراعی رودپیش را مورد بازدید قرار دادند و از مسئولان امر توضیحات لازم خواستند و برای رفع نواقص و گسترش کار دستورات لازم صادر فرمودند اینها همه از رهبری صحیح و مدبرانه شاهنشاه آریامهر است که امروز دنیای متمدن باین رهبری صحیح که به معجزه شبیه است بدیده احترام مینگرند .

همکاران عزیز برای من افتخار و سعادت بزرگی است که امروز از این تریبون و در ساحت مقدس مجلس شورای ملی ترجمان احساسات پاك و بی‌آلایش اهالی گیلان باشم که نثار قدوم علیاحضرت شهبانوی محبوب نمودند و از پروردگار بزرگ سلامتی ذات اقدس شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو و والا حضرت همایون ولایتعهد و خاندان جلیل سلطنت را خواستارم . (احسن - احسن).

نایب رئیس - آخرین ناطق قبل از دستور آقای احتشامی هستند که بیش از هشت دقیقه وقت ندارند خواهش می‌کنم تشریف بیاورند .

احتشامی - شاهنشاه آریامهر در کنفرانس بزرگ برنامه ریزان که در پیشگاهشان در تخت جمشید تشکیل گردید مانند همیشه برای تعمیم دموکراسی و احترام با آزادی فردی بایبانی صریح و قاطع و هدایت کننده فرمودند:

«ما بهر وسیله که هست مردم را باظهار عقیده و اظهار وجود تشویق می‌کنیم تا در امکاناتی که هست شرکت کنند از لحاظ سیاسی که مملکت دیکتاتوری يك حزبی نیست و نخواهد بود . در این مورد من تا جایی میروم که میگویم منکه پیشنهادکننده ۱۲ اصل انقلاب هستم خودم میگویم فقط کسانی که در دولت هستند یا در حزب اکثریت و یا احزاب اقلیت ، حتی نظرات يك فرد

عادی هم ما گوش خواهیم داد و مطالعه خواهیم کرد و با کمال میل قبول خواهیم کرد .

این بیانات اصولی که سابقه‌ای دیرینه دارد و با مضمون‌های دیگری نیز در بیانات مکرر رهبر بزرگ ایران ابراز شده حاکی از عنایت و توجهی است که رهبر عالیقدر ما با آن روح دموکرات منش نسبت بنأمین و تعمیم آزادی‌های فردی و اجتماعی و بهره‌گیری منطقی از این حریت و آزادی بمنظور پیشرفت و پیشبرد برنامه‌های رشد و ترقی کشور دارند (صحیح است).

تشکیل احزاب قانونی ، از جمله حزب مترقی و آزاده‌ما یعنی حزب مردم با الهام از همین راهنمایی و توصیه خردمندانه شاهنشاه صورت عمل بخود گرفت .

آقای امیر اسدالله علم بنیانگذار حزب مردم و خدمتگزار صدیق شاهنشاه در اولین بیانیه حزب مردم که در تاریخ ۲۶ اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ منتشر ساخت با الهام از نظرات صائب شاهنشاه پیرامون هدف حزب مردم چنین گفت :

« برای پیشبرد هدفهایی که در برنامه حزب پیش‌بینی شده است ما با ایمان کامل و عقیده راسخ گرد هم جمع شده و حزبی بنام حزب مردم تأسیس کرده‌ایم و در راه نیل بمقصود از بذل هر گونه مجاهدت خودداری نخواهیم کرد و با آغوش باز و صفای باطن با هر فرد و هر اجتماع ، هر حکومتی که با اصول حزبی ما همگام باشد همکاری خواهیم نمود .

برای مبارزه در راه آزادی و آبادی و سربلندی ایران و تأمین زندگی مرفه و آسوده برای عموم بیاری خداوند متعال و توجهات شاهنشاه ایران که همواره در اینگونه اصلاحات و تحولات پیشرو بوده‌اند و پشتیبانی و تشویق قاطبه افراد میهن دوست امیدواریم بتوانیم باتفاق ایران نوین و آباد بسازیم که در ردیف مترقی‌ترین کشورهای جهان در آید... »

آقای پروفسور یحیی عدل دومین دبیر کل حزب مردم در تاریخ شنبه ۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ در اجتماع بزرگ فعالین حزب مردم در تالار محمد رضاشاه در طی سخنرانی جامعی گفت :

تلاش بی‌گیر و بی‌وقفه چهارده ساله حزب ما با همه مشکلات و محرومیتهایی که داشته و دارد از عشق و علاقه

هم مسلمان بر رژیم مشروطه سلطنتی سرچشمه میگیرد حزب مردم تنها حزبی است که بدون اتکاء بدولت در مدت ۱۴ سال توانسته است بفعالیت منظم و بی گیر خود ادامه دهد و در این مدت هم پیوسته در نشر افکار و مرام خود کوشیده و در جلب طبقات مختلف اجتماع همت گماشته و در باره مسائل مختلف مملکتی بوسیله صاحب نظران و اندیشمندان حزبی به اظهار نظر و انتقاد بدون غرض پرداخته است حزب ما از بدو تأسیس خود یعنی از سال ۱۳۳۶ پیوسته از افکار بلند شاهنشاه آریامهر الهام گرفته و اولین حزبی است که ایمان قطعی خود را در طی مرامنامه حزب باصالت رهبری شاهنشاه ثابت کرده و چون آینه‌ای منعکس کننده افکار و آراء بلند و متین رهبری عالیقدر ایران بوده است»

آقای دکتر علیقلی کئی سومین دبیر کل حزب ما نیز که او هم مانند دو دبیر کل دیگر از خدمتگزاران صدیق و با فضیلت شاهنشاه است و همواره امتحان صداقت و پاک‌ی و خدمتگزاری خود را داده در طی ۱۴ ماه دبیر کلی خود بکرات با اهمیت نقش حزب مردم در تشکیلات سیاسی ایران اشاره کرده و خاطر نشان ساخته است که در حزب ما آنچه هست و خیلی با ارزش است حقیقت و صفای اجتماعی است و فعالین حزب مردم این توفیق را داشته‌اند که نیت بلند خیر خواهانه شاهنشاه را بخوبی درک کنند و در کلیه محافل مملکتی با اخلاص عمل و ابراز صداقت انتشار دهند.

سیاست کلی حزب مردم بر مبنای کار اصیل قرار گرفته و داشتن فضیلت و تقوی و تحصیل و دانش اجتماعی و مجاهدت و فعالیت مهم‌ترین عامل پیشرفت و احراز مقامات اجرائی و سیاسی در حزب مردم است و من اکنون باین بیانات سه دبیر کل حزب اضافه می‌کنم که رهبران حزب مادر طی پانزده سال زندگی سیاسی خود همواره وظیفه اصلی دیگر خود را که انتقاد اصولی و راهنمایی بدولت‌ها بوده است ایفا نموده است (صحیح است).

باید تأکید کنم که اعضای حزب مردم همواره اوامر صریح و قاطع رهبر بزرگ انقلاب ایران را که عصر روز سه شنبه ۲۸ اردیبهشت ماه ۱۳۵۰ در شرفیابی ۵۶۸۱ نفر نمایندگان برگزیده حزب مردم، صادر فرمودند در

مد نظر داشته و برنامه کار اساسی و اصولی خود را بر آن اساس استوار ساخته است. میدانید در این جلسه پر شور تاریخی شاهنشاه چه فرمودند...؟ معظم له تأکید فرمودند، تشکیلات شما یکی از محاسنش این است که چه قبل از انقلاب ششم بهمین وجه از آن تاریخ با نظر بدون اینکه مستقیماً سر کار باشد نه فقط حقوق خود را حفظ کرده است بلکه می‌توان گفت به جمعیت خود نیز اضافه کرده است لازمه حکومت مشروطه همین است که عده‌ای سر کار باشند و تمام مسئولیت‌ها را بعده بگیرند و دسته‌ای دیگر نقائص و معایب را باز گو کنند چون هیچوقت نمیشود در یک جامعه تمام مردم یک سلیقه و یک فکری و یک رأی داشته باشند.

یک قسمت از کاریکه وظیفه شما و وظیفه هر اقلیتی است همین کار است که خود من شبانه روز انجام میدهم من هم هرجا و هر وقت هر گزارشی درباره امور مملکت میرسد و صحبت از اشکال یا یک ایراد است کار من انعکاس همین ایراد و خواستن مرتفع شدن این ایراد است ...

این اوامر صریح که باید آن را دستور العمل احزاب اقلیت تلقی کرد همواره آویزه گوش کارگردانان حزب مردم بوده و تا آنجا که امکان داشته در انجام آن کوشیده‌اند تا این حد که رهبر بزرگ مادر تاریخ ۲۷ مرداد ماه ۱۳۵۰ در پاسخ یک روزنامه نگار هندی مطالبی باین مضمون میفرمایند در کشور از شنیدن صدای مخالف روی گردان نیستیم به صف مخالف نیاز مندیم مقتدانی که نیت سازندگی دارند تشویق میشوند در صف مخالف و منتقد حزبی مانند حزب مردم داریم.

اما این توجه و امعان نظر بحزب مردم حاکی از آنست که حزب ما در طول پانزده سال زندگی سیاسی خود وظایفی را که بعهد داشته تا حد امکان انجام داده و در این رسالت تاریخی باید بر پایه اصیل همانگونه که نظر رهبر بزرگ ایرانست نقش سازنده خود را در آینده نیز بیش از پیش ایفا نماید.

من اعتراف میکنم که فراز و نشیب‌ها و پستی و بلندیهایی که در حزب ما روی داده با توجه بامکانات محدود و ذوق و سلیقه افرادی که همیشه فرمانبردار حاکم

است این فرصت هنوز نصیب ما نشده که بتوانیم بنحو کامل و احسن، موازین و حقوقی را که برای احزاب اقلیت در جوامع دموکراسی جهان حاکم است با توجه باینکه باید آن قوانین را با تربیت و سنت و ویژگیهای اجتماعی و سیاسی ایران منطبق نمود بدست آوریم ولی همین بایداری و استقامت اعضای حزب مردم که باتمام محرومیت‌هایی که محتاج بند کار و تکرار آن نیستیم و با خون سردی و منانیت تحمل نموده دلیل این است که حزب مردم یک حزب اصیل و خدمتگزار است و مسلماً بدون اینکه احتیاجی باشد که دیگران دایه مهربان تر از مادر بشوند و یا برای بهبود وضع فعلی ما ضرب الاجل تعیین کنند با استظهار بنیای خاص شاهنشاه که همواره شامل اعضای حزب مردم بوده و با الهام از افکار بلند و بهره گیری از چشمه فیاض آراء معظم له اعضای حزب مردم بخصوص فراکسیون پارلمانی و وظائف خاص خویش را در پیشبرد هدفهای انقلاب سفید ایران و انتقاد اصولی از سستی‌ها و فتورها و انگشت گذاشتن بروی نقاط ضعف دستگاههای اجرائی و تنقیح لوایح دولت که خوشبختانه جناب آقای هویدانخست وزیر واقع بین هم که همواره از انتقادات اصولی استقبال نموده‌اند بنحوی بارز و چشمگیر ایفاء نمایند.

نایب رئیس - آقای احتشامی وقت جنابعالی تمام شد.

احتشامی - یک دقیقه فقط، این بیانات واقع بینانه و منصفانه را که شاهنشاه هنگام افتتاح دوره ۲۳ تقنینیه در مجلس سنا ایراد فرمودند.

«جامعه ما و دستگاه دولتی ما مثل هر جامعه و دستگاه دولتی دیگری لزعیب و نقص بر کنار نیست و هیچ یاکی از تذکر این حقیقت نداریم» همواره نصب العین خویش قرار داده و در انجام وظایف قانونی و ملی و تاریخی خود قصور و سستی نخواهند کرد.

از لطف و عنایت نمایندگان محترم سپاسگزارم (احسن - احسن).

۳- تصویب صورت جلسه قبل

نایب رئیس - وارد دستور میشویم، نسبت بصورت جلسه قبل نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

۴- تصویب اعتبارنامه خانم طلعت اسدی

نایب رئیس - گزارش شعبه سوم دایر به تأیید نمایندگی خانم اسدی مطرح است آقای سجادی بفرمائید **سجادی** - (مخبر شعبه سوم) پرونده انتخابات مجدد بیست و سومین دوره قانونگذاری حوزه انتخابیه در گرگان است که بموجب دستور شماره ۷۰۹۷-۴/۷/۱۳۵۱ وزارت کشور در اجرای ماده ۱۴ قانون انتخابات فرمانداری در تاریخ ۱۳۵۱/۷/۶ از ۲۴ نفر طبقات ششگانه و ۱۲ نفر معتمدین محل دعوت بعمل آورده، پس از انتخاب اعضاء اصلی و علی البدل و هیأت رئیسه و تعیین انجمن‌های فرعی و سایر تشریفات قانونی در روز ۱۳۵۱/۷/۲۱ اخذ رأی بعمل آمده و بلافاصله شروع به قرائت آراء مأخوذه شده است در نتیجه از ۱۶۰۵۸ رأی خانم طلعت اسدی (خزیمه) با اکثریت ۱۴۹۸۹ رأی به نمایندگی بیست و سومین دوره قانونگذاری حوزه در گرگان انتخاب شده‌اند در مدت یک هفته مقرر برای قبول شکایات هیچگونه شکایت و اعتراضی به انجمن نرسیده لذا در تاریخ ۱۳۵۱/۷/۲۹ اعتبارنامه بنام ایشان صادر و انجمن انحلال خود را اعلام داشته است.

شعبه سوم پس از رسیدگی، به پرونده بانوجه باینکه در مهلت مقرر قانونی برای قبول شکایات هیچگونه اعتراضی نسبت به انتخابات مجدد حوزه در گرگان مجلس شورای ملی نرسیده بود صحت جریان انتخابات مجدد بیست و سومین دوره قانونگذاری حوزه در گرگان و نمایندگی خانم طلعت اسدی (خزیمه) را تأیید کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

(نمایندگان مبارک است)

نایب رئیس - نسبت به گزارش نظری نیست؟ (اظهاری نشد) اعتبارنامه خانم اسدی تصویب میشود (نمایندگان مبارک است).

۵ - تقدیم لایحه اصلاح قانون مالیاتهای

مستقیم ولایحه اصلاح بند ۷ الحاقی بماده ۵ آیین نامه اجرائی قسمت اول تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۳۲ بوسیله آقای دکتر کاشفی معاون وزارت دارائی

نایب رئیس - آقای کاشفی بفرمائید

دکتر کاشفی (معاون وزارت دارائی) - با کسب اجازه از مقام محترم ریاست به منظور هم آهنگ کردن بیشتر مقررات مالیاتی بایشرف اقتصاد و اجتماعی و برطرف کردن ایهامات و اشکالات ناشی از قانون و تسهیلات بیشتر، اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم در ۷۹ بند تنظیم شده است که اینک برای تصویب تقدیم میشود صمناً لایحه دیگری است مربوط به اصلاح بند ۷ الحاقی بماده ۵ رد آئین نامه اجرائی قسمت اول تبصره ۲۹ قانون بودجه سال ۱۳۴۴ راجع به حق کارشناسی بیمه مرکزی ایران که برای تصویب کمیسیونهای مشترک مجلسین تقدیم میشود.

نایب رئیس - لوائح به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون پست و تلگراف و تلفن راجع بلایحه قبول ترتیبات دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مخابراتی و ارسال بمجلس سنا

نایب رئیس - گزارش شور دوم قبول ترتیبات دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مخابراتی مطرح است قرائت می شود.

(شرح زیر قرائت شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون پست تلگراف و تلفن بمجلس شورای ملی

کمیسیون پست و تلگراف و تلفن در جلسه روز شنبه ۲۰ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور آقایان کشاورزبان و دکتر تاج بخش معاونان وزارت پست و تلگراف و تلفن و امور خارجه لایحه شماره ۲۷۳۶۶ - ۱۳۵۱/۷/۲۷ دولت راجع بقبول ترتیبات دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مخابراتی را که گزارش شور اول آن بشماره ۴۳۱ چاپ شده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه شور اول را تصویب کرد.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم می دارد.

لایحه قانون قبول ترتیبات دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مخابراتی

ماده واحده - موافقت نامه ترتیبات دائمی

کنسرسیوم مخابرات ماهواره ای مشتمل بر بیست و دو ماده و چهار ضمیمه و موافقت نامه اجرائی مشتمل بر بیست و چهار ماده و یک ضمیمه که در تاریخ بیست و نهم مردادماه ۱۳۵۰ برابر با بیستم اوت یکهزار و نهصد و هفتاد و یک در واشنگتن بامضاء رسیده است تصویب می گردد و بدولت اجازه داده می شود اسناد تصویب آن را بدیرکل کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مخابراتی تسلیم نماید.

مخبر کمیسیون پست و تلگراف و تلفن - رضا کمالاتی

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز شنبه ۲۰ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور آقایان کشاورزبان و دکتر تاج بخش معاونان وزارت پست و تلگراف و تلفن و امور خارجه لایحه قبول ترتیبات دائمی کنسرسیوم بین المللی استفاده از ماهواره های مخابراتی را برای شور دوم مطرح و گزارش کمیسیون پست و تلگراف و تلفن را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم می دارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهروش صفی نیا (مستوفی)

نایب رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب بمجلس سنا فرستاده می شود.

۷- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران به میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و ارسال بمجلس سنا

نایب رئیس - گزارش شور دوم اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران به میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی مطرح است قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز شنبه ۲۰ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور آقای دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۵۰۱۲ مورخ ۱۳۵۱/۳/۱۰ دولت راجع با اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران به میثاق بین المللی حقوق مدنی و سیاسی را که گزارش شور اول آن بشماره ۴۲۶ چاپ گردیده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد مصوبه شور اول را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

لایحه قانون اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بميثاق بين المللی حقوق مدنی و سیاسی

ماده واحده - میثاق بین المللی مربوط بحقوق

مدنی و سیاسی مشتمل بر یک مقدمه و پنجاه و سه ماده که در تاریخ ۱۶ دسامبر ۱۹۶۶ - (۱۳۴۵/۹/۲۵) بتصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسیده و از طرف نماینده مختار دولت شاهنشاهی ایران در تاریخ ۴ آوریل ۱۹۶۸ (۱۳۴۷/۱/۱۵) در نیویورک امضاء شده است تصویب و اجازه تسلیم سند تصویب آن داده میشود.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهروش صفی نیا (مستوفی)

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه روز شنبه ۲۰/۸/۱۳۵۱ با حضور آقایان صادق احمدی وزیر دادگستری و دکتر تاجبخش معاون وزارت امور خارجه لایحه مربوط با اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بميثاق بين المللی حقوق مدنی و سیاسی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی

نایب رئیس - ماده واحده مطرح است آقای رامبد

بفرمائید

رامبد - طبق آئین نامه داخلی مجلس شورای ملی

در متن قراردادها و میثاق های بین المللی پیشنهاد های اصلاحی داده نمیشود بهمین مناسبت در جلسه قبل در شور اول لایحه مثل خیلی از قرارداد های دیگر کسی صحبتی نکرد فقط آقای رشتی توضیحاتی دادند و من بسهم خود از جناب ایشان خیلی سپاسگزار می کنم خود میثاق هم خوانده نشد و چنین عنوان شد که طبق آئین نامه داخلی مجلس شورای ملی فقط بقرائت ماده واحده اکتفا می شود با احترام فرمایش جناب آقای رئیس و تأیید مجلس شورای ملی بنده هم به اعتراض اکتفا کردم ولی هنوز به عقیده خود باقی هستم. زیرا اگر ماده ۱۱۲ آئین نامه داخلی مجلس را قرائت بفرمائید قضاوت خواهید فرمود که اشارتی بر قرائت نکردن قراردادها ندارد و نتیجه این نخواندن ها همین است که اکنون بمن بفرمائید بخش چهارم آنچه که مادر جلسه قبل تصویب کردیم کجاست؟ اگر میخواندند توجه می کردند و اصلاح می کردند آنچه را که بنظر بنده نه تنها یک میثاق ساده و قرارداد عادی نیست بلکه اگر بگویم یکی از مهمترین لواهی است که در تمام مجالس دنیا تاکنون به آن اهمیت لایحه ای کمتر طرح شده گزاره گوئی نکرده ام این میثاق بنا به اهمیتش باید در مجلس خوانده میشد در ادبها گفته می شد در مدارس تدریس می شد در مزارع بکشاورزان تعلیم داده می شد هر روز و هر هفته و هر ماه و هر سال تا روزی که دنیا می گردد و نسل بشر روی آن زندگی می کند پیرامون آزادی افراد بشر و حیثیت انسانی که اساس این میثاق است باید تبلیغ شود، خواسته شود و در اجرای این میثاق در سراسر کشورها پافشاری شود (صحیح است) این لایحه استفاده از ماهواره نبود که با پیشرفت علم و صنعت بتوانیم فراموش کنیم (دکتر کیان - میثاق قابل تغییر نیست یا باید قبول کنیم یا رد کنیم) این میثاقی است که بگذشته ما، بحال ما، بآینده ما و همه ملل مختلف بستگی دارد (دکتر الموتی - بفرمائید ملحق بشویم یا نشویم؟) جادارد دانشمندان، حقوقدانان که بسیاری از موارد را بهتر از من و بیشتر از من در مواد و مفاد این میثاق و روح و اساس مطلب میدانند و میتوانند صحبت بفرمایند بیایند توضیح بدهند و این استدعا را باز هم می کنم که

نگذارید این میثاق بی تجلیل، بی تشویق و بی ترغیب از بانیان آن از این مجلس بگذرد و فقط قناعت بدان نمایند که بگوئیم موافقیم بله البته موافقیم و تا ابد تا آنجائی که بشرزنده است بدنبال روح این میثاق و بیش از این میثاق خواهد بود و شما مشایخ محترم در صورت جلسات جلسه قبل به اشتباه نوشتید که اکثریت برخاستند نباید اکثریت مینوشتید باید مینوشتید با توافق آراء برخاستند (صحیح است) روح مفاد و مواد این میثاق با اساس و تأسیس شاهنشاهی ایران با آئین ملی و طبیعت ذاتی ملت ایران با دین و مذهب اسلام ماباقانون اساسی مابافکار و رویه و اعمال شاهنشاه بزرگ ماباسیاست خارجی ما بابرنامه‌های آتی ما همه توافق و بستگی دارد (صحیح است) مانیتوانیم از این میثاق به سادگی با بیان اینکه موافقیم یا مخالفیم بگذریم این چنین نیست با معذرت از نمایندگان محترم چون متن قرارداد قرائت نشد بنا به اهمیت مطلب و توضیحی که بعداً باید عرض کنم لازم است اجازه بفرمائید قسمتی از این میثاق را در اینجا قرائت کنم تا بدانیم چرا باشاهنشاهی و آئین و سنن ملی ما با قانون اساسی و افکار شاهنشاه ما و با برنامه‌های ما آن چنان درهم آمیخته است که نمیتوانیم قرائت نکرده از آن بگذریم. اول این میثاق يك مقدمه دارد ۶ بخش شامل ۵۳ ماده برخلاف فرمایش دوست عزیز مایلید محترم اکثریت که فرمودند ما میتوانیم بگوئیم موافقیم یا مخالفیم حالا عرض خواهم کرد که ما در قسمتی از آن یعنی بخش اول و در موم موافقیم، تأیید میکنیم تقدیر می‌کنیم در مورد بخش ۵ و ۶ تصویب میکنیم ولی آن را ناقص و کم و غیر کافی میدانیم نماینده ایران را در سازمان ملل حقوق میدهم تا بداند و بخواند و بگوید و به مجلس گزارش بدهد که برای تکمیل این میثاق همانطور که در ماده ۵۱ آن اجازه پیشنهاد اصلاحات داده شده چه کرده؟ مقدمه میثاق چنین است که دول طرف این میثاق (بجهانی که حالا خواهم خواند) با مواد زیر موافقت دارند چرا با مواد زیر موافقت دارند؟ بجهانی که در این مقدمه بان اشاره شده و آن جهات چنین است:

«باتوجه باینکه برطبق اصولی که در منشور ملل متحد اعلام گردیده است شناسائی حیثیت ذاتی و حقوق

یکسان و غیر قابل انتقال کلیه اعضاء خانواده بشر مبنای آزادی، عدالت و صلح در جهان است» این عبارات متن بند اول میثاق است حالا آقای دینا از روزیکه شما شاهنشاه ایران را براریکه سلطنت دیدید سه کلمه آزادی، عدالت و صلح را چندصدبار در بیانات مبارکشان شنیده‌اید؟ (دیباهزاران بار) بسیار خوب، حالا بقیه مقدمه چنین است «با اذعان باینکه حقوق مذکور ناشی از حیثیت ذاتی شخص انسان است با اذعان باینکه بر طبق اعلامیه جهانی حقوق بشر کمال مطلوب انسان آزادهائی یافته از ترس و فقر.... همکاران محترم در همین عبارات است که اصول انقلاب سفید ایران بیاد می‌آید و اما بقیه متن در صورتی حاصل میشود که شرایط تمتع هر کس از حقوق مدنی و سیاسی خود و همچنین از حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی او ایجاد شود» جناب آقای معاون وزارت امور خارجه آیا این شرایط در تمام کشورهای امضاءکننده این میثاق ایجاد شده؟ آیا اگر شما در بخش چهارم و پنجم و ششم آن مواردی یا ضمانت اجرا پیش بینی میکردید آیا ممکن بود که امروز بازم در کشور های مختلف در آسیا و آفریقا و اروپا و آمریکا در هر کدام يك نقطه ضعفی برخلاف این میثاق، مسائلی از قبیل اختناق سیاسی، اختلافات مذهبی، تبعیضات نژادی باقی مانده باشد و صدای زنجیرهای اسارت را در بعضی کشورهای با شیون و امثال اعمال نفی بلد شیعیان را در عراق به بینیم (آفرین) و اما بقیه متن مقدمه میثاق چنین است «با توجه باینکه دولت‌ها بر طبق منشور ملل متحد به ترویج احترام جهانی و مؤثر و رعایت حقوق آزادیهای بشر ملزم هستند با در نظر گرفتن این حقیقت که هر فرد نسبت با افراد دیگر و نیز نسبت به اجتماعی که بان تعلق دارد عهده دار وظایفی است و مکلف است باینکه در ترویج و رعایت حقوق شناخته شده بموجب این میثاق اهتمام نماید این بود مقدمه میثاق و اکنون جناب آقای الموتی در این حد از عهده شخص من بر می‌آید تا بموجب این میثاق اهتمام میکنم که اعتراض ملت ایران را نسبت بانچه در اکثر کشورهای دنیا برخلاف آزادی میگردد بازگو کنم اگر در طول تاریخ بودند کسانی که برای آزادی بشر جان خویش را بمیان گذاشتند بگذارید ما هم برای احترام به آزادی از بیان خودمان مضایقه نکنیم بنده این صفحه را خواندم برای اینکه نمایندگان محترم

توجه بفرمائید که هر بند و هر يك از مبانی و اصولی که موجب تنظیم این میثاق شده بایکی از اصول شاهنشاهی یا مذهبی یا انقلاب سفید ما یا راه شاهنشاه مانطبق دارد ولی امروز دیگر ملل در احساس بشریت و همدردی باهمنوعان مرز جغرافیائی نمیشناسند صدای زنجیر زندانی بی تقصیری که در هر نقطه دیگر دنیا هم هست امروز بگوش ما چون صدای زنجیری است که پپای برادر ما بسته است در بند اول متن میثاق اشاره رفته بود شناسائی حقوق انسانی همه میدانیم این مطلب یکی از قدیمترین و درخشانترین سطور صفحات تاریخ بشر است که از شروع اولین اجتماعات بشری آزادی و شناخت حیثیت انسانی آرزو و خواست بشر بوده بخاطر می‌آورم در سال ۵۲ بود اعلیحضرت پل اول پادشاه یونان در هشتمین دوره سازمان ملل نطقی ایراد کرده و شروع بیان این بود که متجاوز از ۲۰۰۰ سال قبل دانشمندان یونانی انسان را آزاد خواندند و گفتند که روح انسان آزاد است و به تملک هیچکسی دیگر در نیاید در سرود ملی یونان هم شاید با الهام از همین سابقه تاریخی ترجیع بندی دارد که میگوید درود بر تو ای آزادی درود ابدی بر تو ای روح آزادی ولی تصور میکنم اگر منصفانه بگوئیم آنجائیکه دورترین تاریخ دسترسی بشر با آزادی آثارش باقی است این سرزمین خود ما ایران است و اکنون بمناسبت اهمیت مطلب عین عبارتی بخاطر مانده که در حضور شما نمایندگان محترم روزیکه در مجلس سنا جلسه مشترك مجلسین بمناسبت بزرگداشت جشن دو هزار و پانصدمین ساله شاهنشاهی ایران ببنده هم افتخار صحبتی نصیب شد این عنوان کردم که میهمانان عالیقدر شاهنشاه و ملت ایران برای دیدار و شرکت در جشنی که هر روز نظائر آن در گوشه‌ای از دنیا بجهاتی برپا است شرکت نمیکند اینان برای بزرگداشت انسانی بزرگ که برای اولین بار در تاریخ بشریت، انسان، حقوق انسان، آزادی انسانی را محترم داشت و تأمین کرد یعنی کوروش کبیر به ایران می‌آیند افتخار کوروش کبیر فتح بابل نبود به نظائر آن در تاریخ فتوحات زیاد بر میخوریم بلکه تأمین آزادی، احترام با آزادی، محترم داشتن اسیران بود که آن فتح را افتخار آمیز کرد البته همچنانکه عرض کردم تاریخ

آزادی و آزادیخواهی خیلی قدیمی است در هر سرزمینی در هر قوم و ملتی در هر زمانی بصورتی متناسب محیط خودشان این روح تجلی کرده است بگفته یکی از نویسندگان اگر قرار میبود بجای مرکب یا خونیکه در راه آزادی ریخته شده داستان آزادیخواهی بشر را مینوشتند از بزرگترین کتابخانه‌های موجود دنیا کتابخانه‌ای بزرگتر از داستان آزادی درست میشد اما بنظر من ما همه ملل برای تدریس در مدارس اصولاً کتب تاریخ را بد تنظیم میکنیم و بد تدریس میکنیم فقط تاریخ فتح و خونریزی و کشور گشائی را تنظیم میکنیم ولی نتایج اخلاقی و علل پیشرفت و توسعه تمدن را آنچنانکه برای افرادی که آنرا تحصیل میکنند موجب تنبه یا سرمشق قرار گیرد تعلیم نمیدهم مادر کتاب تاریخ عکس سربازان را چاپ میکنیم، همچنین غربی‌ها زره و نیزه سلحشور رومی را تدریس میکنند و نشان میدهند ولی آن نیزه آن سلاح آن تمدن یا پیشرفت نظام از چه ریشه گرفته چگونه بوجود آمده اساسش چه بوده است یادآوری نمیکنیم چون مجلس ایران است شما هم نمایندگان ملت ایران هستید من گوینده هم ایرانی هستم نمیخواهم شاهد را از گویندگان خودمان بیاورم اجازه بدهید از زبان، اگر مخالف نگویم مقابل شاهد بیاورم زنده‌ترین مدرک که ما برای آزادی داشتن ایرانی، سابقه روح آزادی در ایران، اساس آزادی در شاهنشاهی ایران در دست داریم صرف نظر از آثار تاریخی در خود ایران نزدیکترین تاریخ تدوین شده و باقی مانده و ادویونان پیدا میکنیم که خارج از محیط خودمان بوده اگر اشتباه نکنم افلاطون در نیمه دوم قرن چهارم قبل از میلاد بدینا آمد و در نیمه اول قرن سوم قبل از میلاد بعد از هشتاد سال از جهان رفت این تاریخ را از آن جهت بخاطر آوردم که بازمان کوروش بزرگ فاصله یکی دو قرن بیشتر نداشته و قطعاً آنچه که افلاطون گفته نمیتواند چیزی گراف باشد اجازه بفرمائید برایتان مطلبی را که در یکی از بهترین مقالات و مطالب پخته شده افلاطون است پخته شده از آنجهت گفتیم که چون افلاطون رسائل و مقالات زیادی دارد که در طی زمان با پیشرفت‌های علم و دانش نکات ضعفی در بعضی مطالبش مشاهده میکنیم و در رساله قوانین افلاطون در آنجائیکه در جزیره کرت سه زائر

بطرف معبد زئوس میروند گویند آنتی که خود افلاطون است در پاسخ همراهش که میرسد سر پیشرفت ایران و عظمت شاهنشاهی ایران در چه بوده افلاطون در جواب آن همراه که گویا کلیانیاس نام بود میگوید هنگام پادشاهی کوروش ایرانیان آزادی داشتند ، همه مردانی آزاد بودند فرمانروایان رعایای خود را در آزادی سهم کرده بودند چون سرداران و سربازان همه مثل برادر باهم رفتار میکردند سربازان در موقع خطر آماده جان فشانی بودند و در جنگ باجان میکوشیدند پادشاه ب همه آزادی میداد تا آنچه میخواهند بگویند (که منظور ماده ۹ همین میثاق است) و آنکس را که مطالب بهتر میگفت و رأی بهتر مینهاد گرامی تر میداشت (که منطبق با روح ماده ۲۵ این میثاق است) این بود راز توفیق کوروش آقای دکتر کیان این بوده آن سلاح واسب و میدان و گوی این آزادی بود که موجب شد کشور از هر جهت پیشرفت کرد بزرگ شد زیر افراد آزادی داشتند اینجاست که فردوسی بادی کند از ایران جز آزاده هرگز نخواست .

نایب رئیس - جناب آقای رامبد وقت جنابعالی تمام شد چقدر دیگر وقت میخواهید؟

رامبد - موکول به تصمیم حضر تعالی است ولی چون مطالب من باقی مانده و دوستان هم خسته شده اند بعداً در کلیات آخر لایحه هم میشود صحبت کرد با اجازه جنابعالی در کلیات آخر صحبت میکنم .

نایب رئیس - بسیار خوب ، خانم صفی نیا بفرمائید **خانم مهر و ش صفی نیا** (مخبر کمیسیون خارجه) -

ریاست مجلس شورای ملی همکاران ارجمند تمام بیانات همکار محترم آقای رامبد را بادقت گوش کردم بعقیده خود آنچه که استنباط کردم این بود که ایشان راجع به ماده بخصوص در این میثاق مخالفت فرمودند فقط اشاره به فصل چهارم در این میثاق نمودند که سه فصل در چاپ افتاده ولی ماده ۲۸ که مربوط به آن فصل است عیناً ذکر شده و این میرساند که همه چیز در کمیسیون خوانده میشود و مورد بررسی دقیق قرار میگردد . اما بطور کلی ایشان مطالبی را هم اظهار داشتند و مثالی زدند از گذشته و حال که بنده می خواهم درباره گفته های ایشان مطالبی را بعرض برسانم این میثاق اصولاً وقتی می آید به کشورهاییکه همه در سازمان ملل متحد عضویت دارند یک عده حقوقدان نشسته اند این مسائل را بررسی کرده اند و وضع عمومی دنیا

را دیده اند يك چیزهایی را تصویب کرده اند نمایندگان دولتها امضاء کرده اند و برای اجرا فرستاده اند بکشورهایشان من تصور میکنم اگر کشور ما از زمان قدیم از همان ۲۵۰۰ سال پیش که شماییشتر با آزادی دریونان و بعد با ایران اشاره کردید ، کدام سند آزادی بالاتر از منشور کوروش است که کشورهای خارجی هم تأیید کردند و این منشور بعنوان اولین سند آزادی در سالن حقوق بشر سازمان ملل متحد نصب شده و زینت بخش آنجاست خودتان فرمودید که این آزادی را از آن زمان داشتیم و اگر افتخار کردیم به جشنهای ۲۵۰۰ ساله ایران برای کشورگشائی نبود راجع باین موضوع من يك وقت اینجا صحبت کردم راجع بسرزینهائی که در اختیار داشتیم نبود بلکه راجع به فلسفه انسانی و افکار بزرگ شاهنشاه ایران بود اما پیوند دادن این افکار از ۲۵۰۰ سال پیش تا امروز آقای رامبد این در فلسفه انقلاب سفید ایران است که يك انقلاب انسانی است و همه قبول دارند این را نمیتوانید بگوئید انقلاب انسانی نیست خود من چند دفعه اینجا گفتم مادر سابق درس خوانده بودیم مثل شما هم در چه گرفته بودیم ولی احساس حقارت میکردیم و قتیکه تساوی حقوق زنهارا در مواد انقلاب سفید گنجانیده شد حقیقتاً این قسمت حقوق انسانی را در کشور ما بارورتر کرد این پیوند بل قدیم و جدید شدن یکی از فلسفه های جشنهای شاهنشاهی بود شما مثال آوردید درس تاریخی دادید بنده هم خیلی استفاده کردم از نظر تاریخی خیلی خوب بود ولی در مجلس ایران اشاره کردن راجع به گفتار بزرگان یونان ماکه خودمان اینهمه نویسنده اینهمه کتاب راجع بسربقای ایران و شاهنشاهی ایران داریم چرا يك مثال هم از ایران نیاوردید (یکی از نمایندگان - مغالطه نکنید) از آقای رئیس اجازه می خواهم مطالب من نوشته شوم من بفرمایند آقای رامبد با کمال حوصله و ادب گوش کردم نماینده های اکثریت هم گوش دادند شما هم توجه بفرمائید این سلیقه است منم سلیقه ام این است اگر مثالی می آوریم از خودمان هم بیاوریم چرا اشاره فرمودید به گفتار شاهنشاه ایران در موقع اعطای درجه دکترای افتخاری در هاروارد به گفتار شاهنشاه ایران در میان جمع انلکتوتل ها تمام دانشمندان تمام آنها نیکه مویم گفته های بزرگان را می نویسنند و خبر میدهند آنجا صحبت بوده از انسانیت و از بزرگی خوب بود از آن هم مثال میزدید

ولی بنده آن کاری ندارم چون این مربوط به سلیقه شخصی شماست ولی عرض میکنم که ما در حال حاضر از آنچه که نماینده ما در سازمان ملل متحد امضاء کرده بیشتر بحقوق انسانها در اینجا احترام میگذاریم (صحیح است) ولی مانمی خواهیم و نمیتوانیم مسئول عدم اجرای این قوانین در کشورهای دیگر باشیم تأسف داریم همدردی هم میکنیم ولی مانمی توانیم دستور بدهیم بکشورهای دیگر لاین صحیح نیست قدری حوصله بخرج دهید ناراحت نشوید اگر این مطلب را میگویم اصلاحی این گفته ها در این میثاق نیست ماکه از قدیم خودمان سوابق انسانی مان این بود و حالا هم این است آياشایسته است چنین مطالبی بیان شود اگر ماده بخصوصی جناب رامبد توجه میدادند و میفرمودند که در این ماده بخصوص من عقیده دارم که دولت ایران ، که نماینده اش امضاء کرده نباید امضاء میکرد يك بحث دیگری است بنده بعنوان مخبر کمیسیون خارجه تمام متن خارجی این میثاق ها و متن فرانسه و انگلیسی اش را بخصوص با چه دقت میخوانم خدا میداند نه اینکه تظاهر باشد آقای رئیس کمیسیون اینجا نشسته اند و میدانند چون مجلس ایران آن را رسیدگی میکند و من اساساً هیچ وقت تصور نمیکنم اینجا این مطلب مطرح باشد و روش ما اینطور باشد نماینده ما به پیروی از سیاست مستقل ملی ایران حقوق همه افراد و اقلیت هارا در دنیا شناخته است چرا بسبب سیاست مستقل ملی اشاره فرمودید من میخواهم اشاره کنم که سیاست مستقل ملی ما بر همین پایه است و بر پایه فلسفه انقلاب سفید ایران است و چون جناب آقای رئیس اجازه فرمودند در قسمت آخر شما صحبت خواهید کرد فعلاً شما مطالبی را فرمودید منم عرایضی می کنم ولی هر چه گوش کردم دیدم میگوئید در قدیم اینها را داشته ایم و هنوز هم داریم و نفهمیدم که بالاخره شما میخواهید بگوئید که ماکتر توجه کردیم یا ما بیشتر توجه کردیم اما اینکه بیافرا و وضع چیست رود زیاد وضع چنانست تبعیض نژادی چطور است اینها را هم باندازه شما اطلاع داریم ولی چکار کنیم جز اینکه نمایندگان ما هر جا بوده اند اولین کسانی بودند که آنچه را باید در مورد حقوق انسانی امضاء کرده اند خوشبختانه در ایران دولت ما مخالف با هر گونه تبعیض نژادی است دوست ندارد که تبعیض نژادی باشد و خوشبختانه در مملکت ما این چیزها نیست میثاق های بین المللی

نایب رئیس - آقای جوانشیر بفرمائید .

جوانشیر - آقای رئیس ، همکاران محترم ، اگر لزومی

داشت پاسخ دادن به همکار محترم من جناب آقای رامبد مخبر محترم کمیسیون بر حسب وظیفه ای که داشت مثل اینکه پاسخ داد اما مطلبی که خواستم خدمتان عرض کنم اینست که کشور های پخته اجتماعی که از فلسفه و فرهنگ کهن برخوردارند همیشه احزاب و دسته های مختلف الشكل سیاسی و عقیدتی در يك نوع مسائل مشترک تاریخی ، ملی و فرهنگی يك طور فکر میکنند آنجائیکه پای منافع آنها مطرح است تاریخ نشان میدهد و تجربه که يك هماهنگی دارند یکی از کشورهای شمال اروپا با تمام مناقشات داخلی وقتی پای منافع ملی پیش می آید ملت يك پارچه میشود و این خاصیت ملت ما هم هست (صحیح است - آفرین) پیغمبر اکرم فرمودند که اگر علم و حکمت و فلسفه در آسمانها باشد از آن ایرانیان است پس من خیال میکنم وقتی بزرگترین بزرگان حکمت و فلسفه ما پایه گذار دائرة المعارف فلسفی ما ایرانیان مولانا ، اسم افلاطون و جالینوس را میبرد عیبی ندارد که ما از آن فلسفه سترک و بزرگ نام ببریم (خانم صفی نیا - این سلیقه شخصی است آقای جوانشیر) فرهنگ متعلق به بشر است و فرهنگ در انحصار گروه و ملت خاصی نیست فرهنگ از آن بشریت است (صحیح است) همانگونه که فلسفه مولانا و سعدی و آخوند ملاصدرا و ابن سینا و فارابی و رازی سراسر جهان غرب را تا قرن نوزدهم پر

میکند همینطور ما بعنوان يك ملت دانش طلب بعنوان يك ملت دانشجو از توشه های فراوان خوشه ها برداشتیم اما اگر من اجازه صحبت خواستم خیال نمیکم بامذاکراتی که باریس مجلس داشتیم باجناب آقای دکتر سعیدو باجناب آقای دکتر الموتی داشتیم عقیده داشتند که مسائل خاصی در مجلس مطرح میشود که این مسائل اهمیت دارد بزرگ هستند و بعضی از آنها رویدادهای تاریخ بشری است و قابل بحث و صحبت است در اینجا همانگونه که گفتیم درجائی که پای وحدت ملی و فرهنگ ملی در میان است همه یکسان فکر میکنند اینجا همه ایرانی هستند همه عاشق این آب و خاک هستند حتی عاشق کوبیر و آن باد سوزان کوبیر، همان باد سوزان کوبیر لوت را ما به نسیم خنکی که در سرزمینهای استعمار پرور میوزد معاوضه نمیکیم (احسن - آفرین) ما خارهای مغیلان دشت های بی کران ایران مرکزی را که دامن مردان بزرگ و انسانها بوده بسرزمین های لاله پروری که بخاور نظر دوخته اند و منابع خاور را غارت میکنند معاوضه نمیکیم (احسن) پس لازم بود اگر لیدر محترم فراکسیون اقلیت مسئله فلسفه کهن ایران را مطرح کردند و اگر نمیکردند من میکردم (یک نفر از نمایندگان اقلیت - درود به جوانشیر) چرا؟ برای اینکه تصمیمات تاریخی ملت ها خلق الساعه نیست و در گنجینه های کهنه زمان در سرچشمه های زلال تاریخ سیراب میشود و بجلو میرود ارتدکس در سرزمین ارتدکس بصورت ایدئولوژی استبدادی تجلی میکند و همین فلسفه در سرزمینهای دیگر بصورت گلها و لاله های پاک پرورش پیدا میکند این منشاء تاریخ ملتهاست این فرهنگ و فلسفه عالی ملت هاست که برنامه و آرمانهای جهان را تغذیه میکند اینجا است عظمت و راز بزرگی و والا مقامی ملتی که در چهارراه خاور میانه زندگی کرد و تسلیم جهان یونانی با همه عظمت و فلسفه نشد و در مقابل جهان یونانی فضای ایرانی خلق کرد با تمام عظمتی که فلسفه یونان داشت آنجائی که از نظر آرمانهای اخلاقی و انسانی لازم بود ما گرفتیم و آنها که پایه گذار و روشنگر تمدن غرب بود و با جهان ایران تعارض داشت رها کردیم آنجائی که افلاطون میگوید انسان مقیاس انسان است انسان مقیاس جهان است انسان مقیاس هستی است می گیریم

ولی آنجا که احياناً در برخی نظریات سیاسی یونان قدیم مسائل استعماری خاص بعنوان مسائل استعماری کلاسیک جلوه میکند طرد میکنیم ایرانی و جهان ایرانی و فضای ایرانی یعنی فلسفه انسانی، من بالله غلو نمیکم بولای حق بعنوان يك ناسیونالیست افراطی غلومیکم ولی باشناخت تاریخ ایران باشناخت اندکی از روشنائیها و فلسفه ایران میدانم که دو فلسفه بزرگ مقابل هم قرار گرفته اند در پایان قرن جنگ دو فلسفه بزرگ است یورش قرن دوازدهم بعنوان یورش بشرق جنگهای صلیبی جای خودش را به جنگهای ایدئولوژی شرق داد در آن زمان هم زیر لوای تجارت مسیحیت وارد شرق شد برای هدف های سیاسی و اقتصادی و تجاری مسیحیت شعار یورش بشرق را عنوان کرد در پایان قرن هم تمدن غربی برای نگهداری ذخائر از دست رفته برای حفظ میراث غارت شده ها برای حفظ معادن و سرزمینهای کائوچو خیز و نفت خیز و پنبه خیز هنوز زیر لوای آرمان های جاذب و جالب همان فلسفه یورش بشرق است اگر ما در اینجا این لایحه را دست بدست میگیریم و بآن نگاه میکنیم و تشریح میکنیم این شعر حافظ را اجازه بدهید يك كلمه اش را عرض کنم و بخوانم عارفان کاین جلوه در محراب و منبر میکنند چون بخلوت میروند آن کار دیگر میکنند (احسن) ما اگر زیر این لایحه و این میثاق را امضاء کردیم از معتقدان سرسپرده آزادی انسانها هستیم اگر زیر این میثاق را امضاء کردیم تاریخ و حکمت و فلسفه ما نشان میدهد که به آزادی و حیثیت و شرافت بشر اعتقاد داشته ایم در کجای تاریخ این مملکت واقعه شوم سن بار تلمی که پاریس را بخاک و خون کشید پیدا شد؟ ابدأ، ابدأ مادر سراسر تاریخ این مملکت مشکل اقلیت مذهبی نداشتیم خانم دانشورد کتر ادبیات، مگر نه اینست که نستوس سر سلسله اصحاب نستوری در زمان سلاطین ساسانی انوشیروان به ایران آمدند و پایه فلسفه و مذهب نستوری را گذاشتند مگر نه این است که هفت تن از فلاسفه بزرگ یونان مکتب اسکندری همان رومی که امروز پایگاه تمدن فلسفی اروپای جدید است یعنی معلم اول استعمار مگر به ایران پناهنده نشدند و در همین دانشگاه جندی شاپور به سخن و درس پرداختند مورخین آن عصر نوشتند ایران پناهگاه آزادگان و فلاسفه است روح

استعماری رومن، آرمان نظامی روم هیچگاه با آزادی موافق نبود و هیچ نوع فلسفه ایرا نمی پذیرفت وقتی يك فیلسوف رواقی به روم رفت يك هفته بعد از تدریس کلاس درس او را بستند، باید اینها گفته شود تا شرافت این ملت معلوم شود انقلاب ایران فلسفه بزرگ انقلابی مازیر عنوان فلسفه انسانی بدنیا عرضه میکند آنجائی که رهبر بزرگ مملکت در مسکو اعلام میفرماید ما با هر نوع استعمار مبارزه میکنیم این ارائه فلسفه و حکمت است آیا نباید روزی در مجلس شورای ملی، من خیلی از آقای دکتر الموتی متشکرم که بن اجازه دادند در این مسیر هر چه میخواهم صحبت کنم فیلسوف یونانی را يك هفته در روم توقیف کردند مدرسه او را بستند گفتند این کلاس مضر است و روح را منحرف میکند اما هفت فیلسوف یونانی در جندی شاپور بدرس پرداختند و خیلی جالب است آقای سعید وزیری که شما در مقالات تان بنویسید که انوشیروان هم در کلاس درس فلسفه شرکت کرد (سعید وزیری - اما باینده نسبتی نداشت) خواستم بگویم بهر حال جنابعالی هم از اینجهت که پادشاه بزرگی فیلسوف بود خوشوقت بشوید تاریخ ما از بدو طلوع از بدو درخشش سلیقه و حکمت ایرانی باین مبانی و مبادی اعتقاد جدی داشته شوخی نمیکرد اما به آن کسانی که نام خودشان را در جنگ بین المللی پاسدار تمدن گذاردند و به ویران کردن تمدن های آفریقا و ویران کردن تمدنهای آسیا و آمریکای لاتین پرداختند بعقیده من باید طفل مکتبی این انسان باشند اینها باید بنشینند و بنویسند آیا آنچه در این میثاق بدرستی پرداخته و خیلی جالب است آقای سعید وزیری که شما هم در مقالات تان بنویسید و بگوئید که آیا آنچه را در این میثاق نوشته اند اجرا کرده اند یا نه؟ ما که فریاد میزنیم مردم دنیا، ما که فریاد میزنیم سازمان ملل متحد، در قرن ما دیگر مسئله سیاه و سفید مسخره است ما چون باین مسئله عادت داریم چون آنقدر حدیث و خبر و روایت در باره حیثیت و آزادی بشر شنیده ایم که يك سیاه حبشی مبلغ بزرگ اسلام بوده و

اذان میگفته برای ما مسئله سیاه و سفید خیلی عادی است (صحیح است - احسن) ولی در آنجاها باید رفت در آنجاها یکی که در دستور ان می نویسد و روسگ و سیاه پوست ممنوع است چقدر مسخره است چقدر جانگداز است چقدر طاق فرساست که انسانی بخاطر تفاوت پوست نتواند يك دبستان داخل شود چقدر وحشت انگیز است که دو کودک بخاطر تفاوت رنگ روی يك میز دبستان کنار هم نتوانند بنشینند (صحیح است) این است مکتب و فلسفه ایرانی این است که مولانا میگوید که من در قله انسانی خودم، نه گبرم نه یهودم نه ترسانه چه و چه و چه یعنی از بالای قله بشریت به انسانها نگاه میکنم و امروز تمام رنگ و جلوه این فلسفه را ما در انقلاب اجتماعی ایران میبینیم پرده درایانی که چشم ندارند انقلاب ما را ببینند برای این است که میدانند که دیگر وقتی ما اعلام جهاد و مبارزه با استعمار میدهم شوخی نیست اعلام جهاد و مبارزه یعنی چه یعنی يك کشور عقب افتاده کشاورزی را در عرض دهسال با ستانه بزرگترین کشور صنعتی دنیا رساندن (احسن)، این یعنی مبارزه با استعمار پس جا داشت، جا داشت فراکسیون مردم و فراکسیون ایران نوین در باره مسئله و در باره میثاق آزادی و عدالت و صلح صحبت کند (احسن) چگونه ممکن بود مطلبی باین عظمت بمجلس بیاید و در کلیاتش صحبت نشود؟! (آفرین) مجلس مجلسی است که روح حکمت و فلسفه در آن حکومت میکند نه روح مسائل خشک اداری مملکت. وقتی صحبت از آزادی و عدالت است ما نباید پرسیم، سؤال کنیم؟ ما که باین آزادی و عدالت عشق میورزیم ولی آنهایی که معادن کاتانگا را غارت کردند هم مثل ما فکر میکنند؟ آنهایی که سرزمینهای آفریقائی را بروز سیاه نشانند مثل ما فکر میکنند؟ ما که طرز تفکرمان بجهان و دنیا روشن است ما که منشور آزادی خواهی و عدالت خواهیمان در طی تاریخ و بخصوص در این دهسال اخیر برای جهانیان روشن است ما انوانتر Inventaire ویلان و تراز نامه انسانیت

خودمان را منتشر کردیم و بدنیا نشان دادیم ولی آیا آنها هم جرأت دارند؟ امضاء کنندگان این میثاق که جنایات ۵۰۰ ساله شان را نسبت به بشر منتشر یا امضاء کنند؟ (احسن) آنها خوب درک میکنند ملت ایران هم بر اساس منافع خودش آقای سعید وزیری، خوب درک میکند اما آقای دکتر المونی مسئله خیلی مهم است میدانید که من اصولا باین سادگی هازیر بار حرف زدن نمیروم چون اصولا باید چیزی بمن بگویند که حرف بزنم ولی حالا که همینطور دارم صحبت میکنم مسئله خیلی مهم است...

نایب رئیس - همکاران محترم باید توجه داشته باشند که ماده واحده مطرح است نه کلیات اول یا آخر.

جوانشیر - اگر مطالب ملال انگیز است میآیم پائین و در یک کنفرانس این مطالب را عنوان میکنم زیرا خوشبختانه در حزب ما این طور زمینهها بکمک اولیا و دوستان حزبی فراهم است و هر هفته کنفرانسهای خوبی داریم بهرحال آقای سعید وزیری مسئله خیلی اهمیت دارد (سعید وزیری - ولی به بنده نسبت ندارد) من اگر اسم می برم برای این است که شما خوب چیز مینویسید و بعقیده بنده قلم سحاری دارید این مطالب را بکوقت بعنوان اینکه خوب میدانید می نویسد و بکوقت بعنوان حاضر الذهن بودن می نویسد یا خدمت به بشر کردن، صحبت از ترس و فقر شده، بعد از عدالت و صلح و آزادی صحبت از ترس و فقر شده این ترس را آقای بدرخانی دردنیایکی ایجاد کرده؟ آیا این تعادل وحشت و این مسابقه تسلیحات اتمی و سلاحهای ویرانگر بشری را ما دست اندر کار بودیم؟ این ذخائر اتمی و این سلاحهای مخوف ضد بشری که این عصر را اسمش را گذاشته اند دوره تعادل وحشت ما که دست اندر کار نبودیم پس آنها که با ما زیر این میثاق را امضاء کردند برای این که بشرکتر بترسد برای اینکه بشر از ترس جانکاه رها بشود باید فکری برای تسلیحات اتمی و این مسابقه تسلیحات ضد انسانی بکنند و الا ملت ایران چه اقلیت و چه اکثریت بویژه رهبر خردمند بزرگ ما در هر سرزمین که نزول اجلال فرمودند صحبت از صلح کردند در هر منطقه ای که قدم رنجه فرمودند صحبت

از آزادی کردند صحبت از رهایی انسانها از ترس کردند پس اگر ما خانم مستوفی میخواهیم با آنها صحبت کنیم این مطالب را میخواهیم بگوئیم (خانم دکتر سرخوش - ایشان عقیده شان آزاد است خوب هم گفتند و از روی احساس و وطنپرستی شان صحبت کردند).

نایب رئیس - آقای جوانشیر فرمایشات خودتان را بفرمائید، خانم شما هم بگذارید صحبتشان را بکنند.

جوانشیر - صحبت از فقر شده آیا کارنامه ۴۰۰ ساله آنها که تمام منابع انسانی و کانی و معدنی روی زمینی و زیرزمینی آسیا و شرق و غرب را غارت کردند مورد نظر گرفتند آیا این خود ما نبودیم که بعنوان یک طعمه زیر چنگال این استعمار قرن نوزدهم گیر بودیم آیا همین هانی بودند که پس پرده نشستند و توطئه ضد بشری را برای تقسیم ایران پیش کشیدند مگر ما همان موقع نبودیم که فریاد و اعتراضمان را بجهان نشان دادیم اگر ما این میثاق را امضاء میکنیم بمصادق ملتی کهن فلسفه ای کهن ملتی که از بدو تاریخ تا کنون به بشریت و آزادی انسانها بمفهوم واقعی آن نگاه کرده، ای آزادی چه جنایتها که بنام تو نکردند (احسن - آفرین) آزادی از فقر نه آزادی از فهم این فرق طرز تفکر ما با آنهاست اگر ما میگوئیم آزادی در رفاه، بمعنای واقعی آن است آزادی در منافع و حکومت و تصمیمات خودش این دو مکتب آزادی است تجزیه و تکلیف آزادی از نظر ایران از نظر ما بویژه در آسیا، از نظر ما و دیگران دوتا است آنها میگویند آزادی برای نفوذ اقتصادی برای نفوذ در کانهای شما که آزاد باشیم برای استعمار و استثمار ملای و معنوی شما ما میگوئیم میخواهیم آزاد باشیم که انسانهای سرفراز، مبارز و مقاوم در مقابل ظلم و ستم بسازیم ما انسانهایی بسازیم که در مرزهای این کشور بخاطر فلسفه بزرگ و کهن کشته میشوند و روح جاودان آنها مشمول آیه قرآن شود که گفته اند شهدا و جانبازان همیشه جاویدان هستند این است اگر حکمتی در این آمده است تا چه حد پذیرا و پذیرفته اند (احسن - احسن).

نایب رئیس - آقای زهتاب فرد فرمایشی دارید بفرمائید.

زهتاب فرد - پس از بیانات مستدل آزاد مرد آقای جوانشیر بنده دریغ دارم از اینکه مجلس را از نشئه روحانی خارج کنم (احسن).

نایب رئیس - در ماده واحده نظر دیگری نیست؟
راهبند - بنده در کلیات لایحه صحبت کردم اجازه بفرمائید در ماده واحده هم عرایضی دارم بگویم.

نایب رئیس - شور دوم لایحه است فقط کلیات آخر دارد جنابعالی در ماده واحده صحبت کردید موقع طرح کلیات آخر اگر مطالبی دارید بفرمائید رأی میگیریم بماده واحده خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر لایحه مطرح است آقای راهبند بفرمائید.

راهبند - هر چند رسم مجلس نیست ولی بمناسبت مطالبشان می خواستم آقای جوانشیر را بیوسم همچنین از سرکار خانم مستوفی صمیمانه تشکر دارم که جزئی از آرزوی مرا بر آوردند همچنانکه عرض کردم آرزوی من این بود و این هست که نه تنها نمایندگان ملت ایران بلکه هر فرد از قریب ۲۹ میلیون جمعیت ایران در باره این لایحه صحبت کنند و بحث کنند و تأیید و تبلیغ بکنند و اگر نقاط ضعفی پیرامون این میثاق چون دانشمند مسلط به سخن، مانند جوانشیر عنوان کنند اما آزادی معانی خیلی وسیع دارد، آزادی از تعصب، آزادی از عجله و خود من تقاضا داشتم از دانشمندان و اساتیدی چون خود سرکار خانم، کارگران عزیز شما درباره آزادی خوب میتوانند و باید هم صحبت بکنند و این لایحه چون با تاریخ ما با آئین ما باره شاهنشاهی ما با عمل شاهنشاه آریامهر با سیاست خارجی ما با بر نامه های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی منطبق و سروکار دارد من از تاریخ شروع کردم و در آنجا که رسیدیم به صحبت سخنان اعلیحضرت پادشاه یونان خود من نیز اشاره کردم ایکاش ایشان منصفانه میگفتند که قبل از یونان ایران چنین آزادی داشته و آن موقع که مقام محترم ریاست از من جویا شدند که صحبت را خاتمه میدهم یا خیر؟ عرض رساندم که دو چندان هنوز باقی مانده پس سرکار خانم مستوفی مخبر محترم کمیسیون بهتر بود تأمل میکردید تا بقیه صحبت های من تمام میشود مطلب را کامل می شنیدید زیرا ما باید آنچه که حق است بگوئیم تا ارزش واقعی را اعلام کرده باشیم نه ایران

همیشه مهد آزادی نبوده روزهای شکست و بدبختی بر اثر از بین رفتن آزادی در این سرزمین زیاد بوده همچنانکه کورش بر اثر آزادی چه توفیقی برای این سرزمین و انسانهای دوران خودش پیش آورد در دوران خانشین او و احاطه متملقان و چاپلوسان که در اطراف کامبوجیه جمع شده بودند چه بدبختی ها که در این سرزمین پیش نیامد اما عرض کردم این لایحه باشاهنشاهی ما با آئین ما و با دین ما با انقلاب ما و بارهبر انقلاب ما و با قانون اساسی ما و با بر نامه های اساسی ما سروکار دارد ولی بترتیب تاریخ تقدم زمان مطالب را یاد آور میشوم در گفتار در اشعار و نوشته های دانشمندان و شاعران و عرفای ایرانی منعکس است ایرانی آزادی، آزادمشی انسانیت و حیثیت انسانی را هر جا که پیش آمده بسادگی و جان استقبال و تجلیل نموده انسانیت و برادری در خون ایرانی است رفتار انسانی ایران با اسیران در تاریخ ایران است ایرانی از آن جهت با استقبال دین مبین اسلام رفت که اساس برادری را بنا نهاد گذشتگان ما با آن جهت بجان و دل این دین را پذیرفتند که اساس برادری بنیاد تمام رفتار اجتماعی در این دین بود در موقی که اسلام گسترش پیدا کرد در اکثر ممالک آباد آن زمان در غرب ما کم و بیش قوانین و مقررات حکومت روم برقرار بود و آقای جوانشیر خوب میدانند که در روم یارم اگر برای بردگی یکسانی بود ولی برای آزادگان طبقات مختلفی داشتند و این اسلام دین برادری بود که برای از بین بردن این طبقات و اختلاف و برقراری برادری و برابری همه را عباد الله خواند تا هر که عبادت خدا را بکند همه یکسان باشند خیال میکنم آیه دهم از سورة الحجرات باشد انما المؤمنون اخوة تمام مؤمنین و مسلمانان برادرند اگر همین يك عبارت را تفسیر کنیم و عمل بنمائیم آیا روی زمین بدبختی و فقر و ظلم و تنگدستی و زندان باقی میماند؟

مؤمنان را خواند اخوان در کلام خود خدا پس بیاید صلحشان دادن بهم ای کدخدای این تفسیر مولوی است از همان سوره، شاهنشاه ما از دین تبعیت کردند تاریخ ایران را تجلیل و تجدید عهد کردند که آنکه در سال ۳۶ در همین مجلس بودم موقعی که شاهنشاه در کاخ مرمر به نمایندگان سنا فرمودند

«مفهوم حکومت دموکراسی همانا آزادی مردم در اظهار عقیده (منطبق با روح ماده ۲۰ این لایحه است) و تشکیل جمعیتها است که به آنها اعتقاد داشته باشند یا بعبارت دیگر تشکیل احزاب سیاسی» این مطلب را قریب ۱۵ سال پیش فرموده بودند اما همانطور که شاهنشاه توجه فرموده اند آزادی چیزی نیست که چون چراغی يك بار روشن بکنند و برای ابد روشن بماند بلکه اگر محافظت نشود خیلی زود از طوفان و باد حوادث گزند می بیند و خاموش میشود. همین جهت مطالب آزادی را مکرر فرمودند تکرار فرمودند تا چند روز قبل باز هم در شیراز همین مطلب خوب را تکرار فرمودند پس ما هم که پیرو مکتب شاهنشاه هستیم بگذارید مطلب آزادی را تکرار کنیم و از تمام شما هم سپاسگزارم اگر تکرار کنید و اگر امکان این پیش بیاید که همه همکاران من بیادگار طرح این میثاق تشریف بیاورند و فقط به يك کلمه هم شده اکتفا کنند پشت این تریبون بگویند آزادی، خیلی جلال و شکوه به مجلس شورا می بخشد آنوقت آنچه را که شاهنشاه خود فرموده و طرح انقلابش را بر آن اصول یعنی آزادی ریخته همان اساس تکیه کلام تمام نمایندگان نیز شده، انقلاب سفید ما با جملاتی که من و همکارانم در این لایحه در مقدمه خواندیم درهم آمیخته آزادی دهقان، آزادی کارگران، آزادی زنان و آزادی انسانها، اینها اساس انقلاب ما هستند سپاه ترویج برای چیست؟ آزادی از خرابی و ویرانی سپاه بهداشت برای چیست؟ آزادی از بیماری و ناتوانی سپاه دانش برای چیست؟ نجات و آزادی از جهالت (آفرین) چند روز قبل بمناسبتی بانماینده وزارت خارجه جلسه ای داشتیم خارج از مجلس ورقه ای برای من آورد ایکاش دسترسی داشتیم و برای شما میاوردم عباراتی بود درده بیست جمله که سیاست خارجی ایران مبتنی بر این عبارات ادغام شده جمع آوری شده بود همه بر اساس صلح همه حل اختلافات بوسائل مسالمت آمیز شما چه فکرمی کنید این لایحه تقویت قوای دفاعی که مادر پشت این میکروفون تجلیل میکنیم برای چیست؟ برای صلح زیرا ما آنقدر خود را تقویت بکنیم که شك و تردید و وسوسه برای هیچ متجاوز باقی نگذاریم زیرا باید صلح را با تقویت خود حفظ کنیم (احسن) ما آنقدر نسبت به تمام تجاوزات در همان سازمان ملل مخالفت می کنیم تا بدانند که ایرانی دستخوش سیاستهای روز قرار نمی گیرد و

برای منافع روز همدستان متجاوز نمیشود و اما وقتی که دیدیم تمام این مطالب ما با آن بیانات صحیح خود سرکار (خانم صفی نیا - متشکرم) و جناب جوانشیر اینطور در ایران وجود داشته و بفرمایش جناب دکتر رشتی، در جلسه قبل، ما در این مراحل قدم برداشته ایم بیاد شعر حافظ می افتمیم «سالها دل طلب جام جم از ما میگرد آنچه خود داشت ز بیگانه تمنای میگرد» (احسن) مادر این شش بخش بخش سوم می داریم که باختصار چون در مجلس خوانده نشد من اجازه می خواهم بجهت تجلیل هم باشد یادآوری کنم از ماده ۶ تا ماده ۲۷ یعنی ۲۱ ماده در این بخش بترتیب خلاصه مطالب از این قرار است منع یا محدودیت مجازات اعدام، ممنوعیت شکنجه و آزار لغو بردگی و اعمال شاقه تأمین آزادی و جلوگیری از توقیف غیر قانونی، مراعات در نگاهداری و زندگی زندانیان با توجه باینکه عدم انجام تعهد شخص نباید موجب توقیف شود، آزادی سیاحت و عبور و مرور و مسکن ممنوعیت نفی بلد و تأمین امکان احقاق حق و دادخواهی عدم تشدید مجازات بیش از مقررات قانونی بالاخره عطف بمسابق نکردن قوانین در انجام میل داشتیم یاد آور شوم تهیه کنندگان قوانین همیشه باید يك نسخه از این میثاق را با خود نگهدارند آنجائی که به صورتی می خواهند قوانین را عطف بمسابق کنند یا مطالب قانونی را تبدیل بمسائل آئین نامه ای کنند آنجائیکه میخواهند به صورتی وظیفه دادگاهها را به کمیسیونهای اداری احاله کنند آنجائیکه تصویب نامه ها را جانشین قوانین میکنند اصول این میثاق را بخاطر بیاورند انشاء الله اگر تاکنون چنین نبوده در آینده هم نباشد باری دنباله مطالب این میثاق چنین است مصونیت حریم زندگی خصوصی خانوادگی و مکاتبات افراد، آزادی فکر و مذهب و معتقدات آزادی بیان و تحصیل، اشاعه افکار غیر مضر ممنوعیت تبلیغ جنگ حق تشکیل مجامع حق تشکیل سندیکا حمایت خانواده، حمایت از کودکان، حق شرکت هر شخصی در اداره عمومی مملکت تساوی در مقابل قانون حفظ حق اقلیت اعم از نژادی و مذهبی و من به آن اضافه کنم سیاسی، و فراکسیونی و اما چرا مطلب را باینجا کشاندم اصولا صرف نظر از اسامی رژیمها بطور کلی دو نوع حکومت ممکن است در مملکتی برقرار باشد یکی آنکه دیکته میکند و بقیه عمل میکنند و این دیکتاتور لازم نیست که

فرد فرد باشد یا نظامی باشد یا کودتای باشد ممکن است کمیته مرکزی حزب هم باشد یا دسته معینی باشد هر حاکمی که فقط بگوید و بخواهد که آنچه بکنند این حکومت استبدادی است و حکومت دیگری است که مشورت میکنند بحث میکنند و این آن چیزی است که شاهنشاه ما میفرمایند و میخواهند و ما هم برای حفظ و تحقق آن باید بخواهیم و مبارزه کنیم همین چند روز قبل فرمایش شاهنشاه را فراموش نکنید که در کشور ما احزاب مختلف امکان فعالیت دارند من چنین نتیجه میگیرم که حکومت يك حزبی بدیكتاتوری حزبی خواهد انجامید (دکتر الموتی عین فرمایشها بفرمائید) استنباط بنده این است عین فرمایش شاهنشاه را هم شما تشریف بیاورید بخوانید باز هم تجلیل میکنیم آنچه من استنباط میکنم در کشور ما حکومت منطقی حکومت عدالت، حکومت حق و حکومت انصاف مورد نظر شاهنشاه ماست و این تأمین نمیشود جز با آزادی بیان، بحث، شور و گفتن عقاید موافق و مخالف بگذارید بیاوریم هر چند ممکن است شما خوششان نیاید، زیرا مربوط بیک دانشمند و محقق خارجی است جان استوارت میل میگوید اگر تمام دنیا با يك عقیده ای موافق باشند با استثنای بکنفر و تمام دنیا آن فرد را مجبور بسکوت کنند همان اندازه ظلم و ستم و خط و عیب هست که يك نفر قدرتی پیدا کند که تمام دنیا را که مخالف عقیده اش هستند بسکوت وادارد (اخلاقی - این درست است) برگردید بخاطر بیاورید مگر اکثریتهای روز عیسی مسیح را بدار نکشیدند مگر گالیله را تکفیر نکردند مگر برای قتل حضرت محمد (ص) توطئه نکردند بنا بر این شما اکثریت مجلس آن چنان نباشید و بیائید خواست شاهنشاه را عمل کنید و هر روز که ما اقلیت هم در اینجا سکوت کردیم شما بیائید یادآوری بکنید که حتی بنظر شما اگر بدترین غیر صحیح ترین غیر عادلانه ترین نظرات را هم کسی دارد بگوید کسانی که تحمل شنیدن مخالفت را ندارند اولین صدمه را بخودشان میزنند (اخلاقی - ماکه تحمل کردیم آقای رامبد) آقای اخلاقی این لایحه نیست میثاق است بحث من و شما تنها نیست بحث آزادی تمام افراد بشر است صحبت از آزادی من نیست صحبت از آزادی انسانها است مادر سازمان ملل نماینده داریم کرسی داریم صحبت میکنیم و همدرسا بر افراد بشر خارج از

مرز خود هم هستیم (اخلاقی - این خواست، انحصاری شما نیست ما هم همین خواست را داریم) اما در اینجا باید اضافه کنم آزادی هم حدودی دارد آزادی باهرج و مرج دو تا است برگردیم به بند آخر همین میثاق با در نظر گرفتن این حقیقت که هر فرد نسبت به افراد دیگر و نیز نسبت با جماعی که بدان تعلق دارد عهده دار و وظیفه ای است (اخلاقی - اینهم درست است) اینجا است که ما، آزادی بمب گذاشتن ها، آزادی خیانت و آزادی جاسوسی و آلت دست دولتهای استعمارگر شدن را طبق همین میثاق رد می کنیم اینجا است که در مقابل انضباط که چند روز قبل شاهنشاه اشاره فرمودند سر تعظیم فرود می آوریم و بدولت و تمام مؤسسات دولتی و خصوصی و هر فرد در این مملکت یاد آور میشویم که آزادی در حدی است که به آزادی دیگران لطمه و صدمه نزند و تجاوز نکند يك اشاره کوچک به مطلبی میکنم شاید نسبت بمسائل مورد بحث ما در سطح خیلی پایین تر است ولی منتظرم به بینم دولت در قبال تجاوزی که دستگاههای مختلف برای آلوده کردن محیط و آزادی زیست افراد این مملکت میکنند چه اندیشه ای کرده چه لوائی آورده موتور سواری که با عبور خود لوله دود را به گلوی اطفال من و شما فرو می برد و آن جوان جاهلی که با صدای بوق تمام افراد را ناراحت میکند و آن شخصی که بمب و طپانچه و چاقو در جیب میگذارد و در خیابان، دیگری را مقتول و مضروب میکند این آزادی نیست ما برای آزادی و تأمین آزادی همه نسبت به تجاوز کاران محدودیتی قائلیم بنده با چند پیشنهاد خاتمه پیدا می کند نماینده محترم وزارت خارجه در اینجا توضیح بفرمایند فاصله امضای نماینده ایران در پای این میثاق و تقدیم این لایحه برای تصویب بیش از چند سال طول کشیده علت چیست؟ من گوینده نسبت به بخش ۵ و ۶ این میثاق که قسمت اجرائی آن است اعتراض دارم و تقاضا دارم ما را قانع کنید که شما نسبت با جحافتی که نسبت به افراد بشر در بعضی سرزمین های دول عضو سازمان ملل میگذرد موافقید؟

فایده رئیس - وقت جنابعالی تمام شد ..
رامبد - چند دقیقه دیگر اجازه بفرمائید عرابضم تمام می شود.

نایب رئیس - خانمها و آقایانیکه با ۵ دقیقه وقت اضافی بجناب آقای رامبد موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. آقای رامبد بفرمائید.

رامبد - متشکرم عرض کردم یا ما را قانع کنید که شما نسبت باجحافتی که در سایر سرزمینهای دول عضو سازمان ملل نسبت به افراد بشر می شود موافقت یا مخالفتی؟ اگر باین اجحافات موافقت آبا تمام موادی که راجع به آزادی مسکن آزادی بیان اظهار عقیده شرکت آزادانه در امور مملکت در اینجا خواندم بعقیده شما در کشورهای مختلف تحقق یافته؟ آقای معاون وزارت خارجه پس چرا خودمان را گول میزنیم و نمیخواهیم طرحی، پیشنهادی، اصلاحیه‌ای از طرف ما مطرح بشود زیرا طبق همین میثاق جای پیشنهاد هم هست استدعای آخر من این است که فراموش نکنید آزادی، درخت بارور ابدی نیست، آزادی احتیاج به تعلیم و تربیت آزاد مردان و آزاد زنان دارد در مدارس ما در مزارع ما در کارگاههای ما در رادیو تلویزیون ما بحث آزادی و بحث تبلیغ روح آزادی و آزادیخواهی نباید قطع بشود این است خواسته من تا تحقق رسیدن به انقلاب سفید و طرح‌های همه جانبه برای آینده هر چه بیشتر و هر چه بهتر و پرثمرتر نصیب ملک و ملت ما بشود (احسن - احسن).

نایب رئیس - در کلیات آخر لایحه نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) بنابراین نسبت به ماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (همه نمایندگان برخاستند) با اتفاق آراء تصویب شد. برای تصویب بمجلس سنا ارسال میشود.

۸ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع به لایحه اجازه تحصیل مبلغ چهل میلیارد ریال و ام یا اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور و ارسال بمجلس سنا

نایب رئیس - گزارش شور دوم اجازه تحصیل مبلغ چهل میلیارد ریال و ام یا اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور مطرح است قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز شنبه ۲۰ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور سید کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۴۵۵۴ مورخ ۱۳۵۱/۸/۲ راجع به اجازه تحصیل مبلغ چهل میلیارد ریال و ام یا اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور را که گزارش شور اول آن بشماره ۴۳۲ چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه شور اول را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اجازه تحصیل مبلغ چهل میلیارد ریال و ام یا اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور

ماده واحده - بمنظور تقویت نیروهای دفاعی کشور و تأمین قسمتی از نیازمندیهای ارتش شاهنشاهی بدولت اجازه داده میشود تا هم ارز مبلغ چهل میلیارد ریال بکجا یا بدفعات از هر منبع (اعم از خارجی یا داخلی) که بمصلحت تشخیص دهد در هر مورد با بهره و شرایطی که از بهره و شرایط متداول تجاوز نکند و ام یا اعتبار تحصیل نماید.

مدت و سایر شرایط و ام یا اعتبار پس از تصویب هیئت وزیران قابل اجرا خواهد بود.

مصرف و ام یا اعتبار مزبور مشمول قانون محاسبات عمومی و آئین نامه معاملات دولتی نخواهد بود.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی -

گزارش شور دوم از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه روز شنبه ۲۰ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور سید کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه اجازه تحصیل مبلغ چهل میلیارد ریال و ام یا اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون دارائی را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون نظام - روح الله جعفری

گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز شنبه ۲۰ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور سید کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه اجازه تحصیل مبلغ چهل میلیارد ریال و ام یا اعتبار جهت تقویت نیروهای دفاعی کشور را برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون دارائی را در اینمورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه -

مهروش صفی نیا (مستوفی)

نایب رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ آقای آموزگار بفرمائید.

محمدعلی آموزگار - ملت ایران و نمایندگان محترم اعتقاد راسخ دارند که ارتش شاهنشاهی ایران و نیروهای دفاعی کشور حافظ صلح و امنیت بوده و هست و شاهنشاه خردمند و مصلح مانوانسته اند در این نقطه از جهان ثبات و آرامش بوجود آورند و از برکت آن ملت ایران توفیق یافته است که در سالهای اخیر قدم‌های سریع و بزرگی برای عمران و آبادانی و ترقی و تعالی کشور و رفاه و آسایش خویش بردارد و بهمین جهت است که تمام افراد ملت ایران بر هر بزرگوار و عالیقدر خود عشق میورزند و به ارتش شاهنشاهی افتخار مینمایند و همیشه و در هر حال برای دفاع از مرز و بوم و وطن کهنسال خود گوش بفرمان شاهنشاه هستند تا همگام و هندوش با برادران سرباز خود وظیفه میهنی خویش را انجام دهند در عین حالی که شاهنشاه ما مبشر صلح و ملت ایران ملتی صلح دوست میباشد معذرا برای حفظ صلح و آرامش احتیاج به تقویت قوای دفاعی کشور داریم و این موضوع از اهم مسائل و برنامه‌های شاهنشاه آریامهر رهبر بزرگ ملت ایران است.

معظمه هفته قبل در جزیره خارك كه مانور غرور آفرین نیروی دریائی شاهنشاهی انجام شد و همچنین

در کنفرانس اقتصادی تخت جمشید که برنامه‌های آینده کشور مطرح بود فرمودند.

«هر اقدامی که بشود بصلح و آرامش و خلع سلاح عمومی کمک کرد انجام خواهیم داد لکن وقایع و پیش آمدهای دنیا طوری است که باید هر کشوری به خودش و قدرت دفاعی خودش متکی باشد و باید بسیار وسیع و دوراندیشی مخصوص فرموده اند که ایران نه تنها وظیفه اش دفاع از خلیج فارس و بحر عمان است بلکه چون آبهای ایران بدریاها و اقیانوسها متصل است باید به قسمتهای دیگر مملکت توجه شود و دفاع و حراست از مرزهای کشور در شرایط فعلی و آینده مستلزم تکمیل و تجهیز مدرن قوای موجود مملکت و ایجاد واحدهای لازم و جدیدی است که بتواند با وقایع جدید مقابله کند.»

شاهنشاه واقع بین ما خطوط اساسی و کلی سیاست دفاعی کشور را در این فرمایشات توجه و روشن فرموده اند و لذا هیچک از نمایندگان محترم تردید ندارند که برای اجرای برنامه‌های دفاعی و حراست از مرز و بوم کشور و حفظ صلح و امنیت در این قسمت از دنیا که از وظایف ما است احتیاج به اعتبارات کافی داریم که تحصیل آن لازم و واجب است و در این قبیل موارد مشاهده فرموده اید که اکثریت و اقلیت با اتفاق آراء آنرا تأیید و تصویب نموده اند و نسبت به این لایحه هم فراکسیون حزب مردم با اعتقاد و ایمان کامل بآن موافق بوده و رأی موافق و مثبت خواهد داد (احسن).

نایب رئیس - در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) باین لایحه باورقه اخذ رأی بعمل میآید آقای پوریبائی و خانم بزرگ نیا بفرمائید.

(اسامی آقایان نمایندگان به ترتیب آتی وسیله منشی (خانم بزرگ نیا) اعلام شد و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد).

آقایان: مهندس احتشام شهیدی - احمد احمدی - اخلاقی - ادیب سمعی - مهندس اربابی - مهندس اردلان - مهندس اسدی لنگرودی - ابراهیم آرا - دکتر اسکویان

اسلامی نیا - دکتر اعتمادی - خانم اقبال - دکتر الموتی
 دکتر امامی خوئی - خانم امیر ابراهیمی - امیر احمدی -
 انشاء - دکتر انوشیروانی - اوحدی - اولیاء - اولیاء شیرازی
 ایمان زهرائی - دکتر بازرگان - بختیاری پور - بدرخانی
 بدر صالحیان - مهندس بدیعی - دکتر برادر - دکتر برزگر
 دکتر حیدرقلی برومند - مهندس علی برومند - خانم بزرگ
 نیا - بوداغ زاده - بوشهری - غلامرضا بهادری
 دکتر حبیب الله بهبهانی - دکتر بهزادی - بهنیا - دکتر
 رازانی - خانم دکتر آصف زاده - خانم ابتهاج سمیعی
 دکتر بیت منصور - دکتر بیگاری - دکتر پرتو اعظم - مهندس
 پروشانی - پزشکی - پوربابائی - پور بردباری - دکتر پیر
 پیرزاده - خانم پیرنیا - پیمان - دکتر تنکابنی - دکتر
 توانا - توسلی - دکتر جزایری - جعفری - مهندس
 اسماعیل جلالی - مهندس جلالی نوری - جندقی - جوانشیر
 خانم جهانبانی - جهانشاهی - چنگیزی - دکتر حبیب اللهی
 تیمسار حکیمی - حی - حیدری - خانقاهی - امیر علم خزیمه -
 دکتر خسروی کردستانی - خورشید - داروئی - دشتی -
 دولو - ذوالفقاری - دکتر راد - دکتر رشتی - رشیدی - دکتر
 رشیدباسمی - حسام الدین رضوی - دکتر رفیعی - دکتر
 رهنوردی - خانم همازاهدی - مهندس عباس زاهدی -
 زرین پور - دکتر زعفرانلو - دکتر زهرائی - خانم دکتر
 سرخوش - سجادی - محمد مهدی سعادت - محمد رضا سعادت
 فر - دکتر سعید - سعیدوزیری - خانم نیره سعیدی - دکتر سنگ -
 مهندس سهم الدینی - شاخوئی - شاهنده - شریفها - دکتر شمس -
 شهرستانی - شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - حیدر صائبی -
 دکتر میروجیه الله صدر - صدقیانی زاده - خانم صفی نیا -
 دکتر صمدزاده - خانم دکتر صنیع - دکتر صوفی خلیلی -
 خانم ضرابی - دکتر محمود ضیائی - خانم دکتر طالقانی
 علی طباطبائی - دکتر غلامرضا عدل - مهندس فیروز عدل
 عزیزمرادی - دکتر علم - دکتر علمی - دکتر غنی - فتوحی -
 مهندس فرخ - فرنود - فروتن - دکتر فروزین - مهندس
 فروهر - فهیمی - فیاض فاضلی - خاتلر قراچورلو -
 کاسمی - کسرائی - دکتر کفائی - کلانتر هرمزی -
 کمالاتی - کورانلو - کورس - مهندس کیا کجوری - دکتر
 کیان - دکتر لقمان ادهم - دکتر متین - مجلد محدث زاده
 محسنی مهر - دکتر مرتضوی - خانم مزارعی - سید کاظم
 مسعودی - دکتر مشایخی مصطفوی نائینی - مظاهری -
 دکتر معظمی - معیری - مهندس امیر قاسم معینی - مهندس
 عبدالمحمید معینی - مهندس معینی زند - دکتر منتظری -
 دکتر موثقی - مجید موسوی - موسوی ماکوئی -
 مهاجرانی - مهدوی اردستانی - میر افضل -
 ناصر زاده - دکتر ناییبی - دکتر نجمی - مهندس نصر -
 دکتر نصیری - مهندس نظمی - نیک پور - دکتر وحیدنیا -
 دکتر وزیری - دکتر وفا - دکتر گایگ - دکتر یزدان
 پناه - دکتر رازانی - دکتر آزاد - محمد علی آموزگار
 دکتر ابوالهدی لنگرودی - اجنظامی - اخوی - اکبر - امام
 مردوخ - بختیار بختیاربها - حکمت یزدی - اسماعیل

معیری - مهندس امیر قاسم معینی - مهندس عبدالحمید
 معینی - مهندس معینی زند - دکتر منتظری - دکتر موثقی -
 مجید موسوی - موسوی ماکوئی - مهاجرانی - مهدوی
 اردستانی - میر افضل - ناصر زاده - دکتر ناییبی - دکتر نجمی
 مهندس نصر - دکتر نصیری - مهندس نظمی - نیک پور - دکتر
 وحیدنیا - دکتر وزیری - دکتر وفا - دکتر گایگ - دکتر
 یزدان پناه - دکتر آزاد - محمد علی آموزگار - دکتر ابوالهدی
 لنگرودی - اجنظامی - اخوی - اکبر - امام مردوخ -
 بختیار بختیاربها - حکمت یزدی - اسماعیل خزیمه
 دکتر رئیس - رامید - مهندس رهبر - زهتاب فرد -
 ساکینیان - علیقلی سمیعی - دکتر شریف امامی - شیخ رضائی
 صادقی - دکتر فضل الله صدر - عبدالحسین طباطبائی
 طباطبائی دیبا - فخر طباطبائی - ظفر - فرهاد پور -
 کشفی - دکتر محقق - دکتر موسوی امین - موقر - نامور -
 نجدشیبانی - خانم طلعت اسدی .

(آراء مأخوذه شماره شد و نتیجه بقرار زیر اعلام

گردید)

آراء موافق ۲۰۷ رأی .

نایب رئیس - لایحه با ۲۰۷ رأی موافق با اتفاق
 آراء تصویب شد و بمجلس سنای سال می شود .

موافقین - آقایان :

دکتر بیت منصور - دکتر بیگاری - دکتر پرتو اعظم
 مهندس پروشانی - پزشکی - پوربابائی - پور بردباری -
 دکتر پیرزاده - خانم پیرنیا - پیمان - دکتر تنکابنی -
 دکتر توانا - توسلی - دکتر جزایری - جعفری - مهندس
 اسماعیل جلالی - مهندس جلالی نوری - جندقی - جوانشیر
 خانم جهانبانی - جهانشاهی - چنگیزی - دکتر
 حبیب اللهی - تیمسار حکیمی - حی - حیدری - خانقاهی
 امیر علم خزیمه - دکتر خسروی کردستانی - خورشید - داروئی
 دشتی - دولو - ذوالفقاری - دکتر راد - دکتر رشتی - رشیدی
 دکتر رشیدباسمی - حسام الدین رضوی - دکتر رفیعی -
 دکتر رهنوردی - خانم همازاهدی - مهندس عباس زاهدی -
 خانم دکتر آصف زاده - خانم ابتهاج سمیعی - مهندس اجنظام
 شهیدی - احمد - احمدی - اخلاقی - ادیب سمیعی -
 مهندس اربابی - مهندس اردلان - مهندس اسدی
 لنگرودی - امیر زرم آرا - دکتر اسکوثیان - اسلامی نیا -

دکتر اعتمادی خانم اقبال - دکتر الموتی - دکتر
 امامی خوئی - خانم امیر ابراهیمی - امیر احمدی -
 انشاء - دکتر انوشیروانی - اوحدی - اولیاء -
 اولیاء شیرازی - ایمان زهرائی - دکتر بازرگان
 بختیاری پور - بدرخانی - بدر صالحیان - مهندس بدیعی
 دکتر برادر - دکتر برزگر - دکتر حیدرقلی برومند -
 مهندس علی برومند - خانم بزرگ نیا - بوداغ زاده -
 بوشهری - غلامرضا بهادری - دکتر حبیب الله بهبهانی -
 دکتر بهزادی - بهنیا - زرین پور - دکتر زعفرانلو - دکتر
 زهرائی - خانم دکتر سرخوش - سجادی - محمد مهدی
 سعادت - محمد رضا سعادت فرد - دکتر سعید - سعیدوزیری
 خانم نیره سعیدی - دکتر سنگ - مهندس سهم الدینی -
 شاخوئی - شاهنده - شریفها - دکتر شمس - شهرستانی -
 شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - حیدر صائبی - دکتر
 میروجیه اله صدر - صدقیانی زاده - خانم صفی نیا - دکتر
 صمد زاده - خانم دکتر صنیع - دکتر صوفی خلیلی -
 خانم ضرابی - دکتر محمود ضیائی - خانم دکتر طالقانی -
 علی طباطبائی - دکتر غلامرضا عدل - مهندس فیروز عدل -
 عزیزمرادی - دکتر عسکری - دکتر علمی - دکتر غنی - فتوحی -
 مهندس فرخ - فرنود - فروتن - دکتر فروزین - مهندس
 فروهر - فهیمی - فیاض فاضلی - خاتلر قراچورلو -
 کاسمی - کسرائی - دکتر کفائی - کلانتر هرمزی -
 کمالاتی - کورانلو - کورس - مهندس کیا کجوری - دکتر
 کیان - دکتر لقمان ادهم - دکتر متین - مجلد محدث زاده
 محسنی مهر - دکتر مرتضوی - خانم مزارعی - سید کاظم
 مسعودی - دکتر مشایخی مصطفوی نائینی - مظاهری -
 دکتر معظمی - معیری - مهندس امیر قاسم معینی - مهندس
 عبدالمحمید معینی - مهندس معینی زند - دکتر منتظری -
 دکتر موثقی - مجید موسوی - موسوی ماکوئی -
 مهاجرانی - مهدوی اردستانی - میر افضل -
 ناصر زاده - دکتر ناییبی - دکتر نجمی - مهندس نصر -
 دکتر نصیری - مهندس نظمی - نیک پور - دکتر وحیدنیا -
 دکتر وزیری - دکتر وفا - دکتر گایگ - دکتر یزدان
 پناه - دکتر رازانی - دکتر آزاد - محمد علی آموزگار
 دکتر ابوالهدی لنگرودی - اجنظامی - اخوی - اکبر - امام
 مردوخ - بختیار بختیاربها - حکمت یزدی - اسماعیل

خزیمه - دکتر رئیس - رامید - مهندس رهبر - زهتاب
 فرد - ساکینیان - علیقلی سمیعی - دکتر شریف امامی
 شیخ رضائی - صادقی - دکتر فضل الله صدر - عبدالحسین
 طباطبائی - طباطبائی دیبا - فخر طباطبائی - ظفر -
 فرهاد پور - کشفی - دکتر محقق - دکتر موسوی امین
 موقر - نامور - نجدشیبانی - خانم طلعت اسدی .
 ۹ - تقدیم لایحه الحاق یک تبصره به قانون
 پرداخت فوق العاده سختی خدمت بمأموران زندانهای
 نیروهای مسلح شاهنشاهی و لایحه ایجاد
 هماهنگی در وضع استخدامی کارمندان
 زاندارمیری کل کشور با کارمندان مشابه
 در شهربانی کل کشور و پلیس راه آهن
 بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور
 نایب رئیس - خانم صوفی بفرمائید .
 خانم صوفی (معاون وزارت کشور) - با اجازه
 مقام ریاست بمنظور جبران خدمات مأمورین بخش
 مسولین زندانها برای آنها فوق العاده سختی معیشت در نظر
 گرفته شده که جبران خدماتشان بشود و برای انجام این
 منظور ماده واحده ای تنظیم شده که تقدیم میشود و استدعای
 تصویب آنرا دارد ضمناً برای هم آهنگی وضع استخدامی
 عده ای از کارمندان زاندارمیری کل کشور که در مشاغل
 ردیف افسران انجام وظیفه نموده اند با کارمندان مشابه
 در شهربانی کل کشور و پلیس راه آهن و ایجاد هم آهنگی
 و یکنواختی در حقوقشان ماده واحده ای تنظیم شده که تقدیم
 میشود .

نایب رئیس - لایحه به کمیسیون های مربوط
 ارجاع میشود .
 ۱۰ - تقدیم آییننامه اجرائی ماده ۲ قانون
 نحوه اجرای محکومین مالی بوسیله
 آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری
 نایب رئیس - آقای هنرمندی بفرمائید .
 هنرمندی (معاون وزارت دادگستری) - بطوریکه
 نمایندگان محترم استحضار دارند در قانون نحوه اجرای
 محکومین مالی که اخیراً تصویب شد در ماده ۲ بوزارت
 دادگستری اختیار داده شده بود تحت شرایطی محکومین
 را که در ازای جزای نقدی بازداشت بودند با شرایطی ،
 طبق آییننامه وزارت دادگستری بتوانند تمام یا قسمتی از
 دوره بازداشت آنها را عفو کنند این آییننامه تهیه شده و
 اینک برای طرح و تصویب در کمیسیون دادگستری مجلس
 تقدیم میشود (احسن)

اسلامی نیا - دکتر اعتمادی - خانم اقبال - دکتر الموتی
 دکتر امامی خوئی - خانم امیر ابراهیمی - امیر احمدی -
 انشاء - دکتر انوشیروانی - اوحدی - اولیاء - اولیاء شیرازی
 ایمان زهرائی - دکتر بازرگانی - بختیاری پور - بدرخانی
 بدر صالحیان - مهندس بدیعی - دکتر برادر - دکتر برزگر
 دکتر حیدرقلی برومند - مهندس علی برومند - خانم بزرگ
 نیا - بوداغ زاده - بوشهری - غلامرضا بهادری
 دکتر حبیب الله بهبهانی - دکتر بهزادی - بهنیا - دکتر
 رازانی - خانم دکتر آصف زاده - خانم ابتهاج سمیعی
 دکتر بیت منصور - دکتر بیگلری - دکتر پرتو اعظم - مهندس
 پروشانی - پزشکی - پوربابائی - پوربدرباری - دکتر پیر
 پیرزاده - خانم پیرنیا - پیمان - دکتر تنکابنی - دکتر
 توانا - توسلی - دکتر جزایری - جعفری - مهندس
 اسماعیل جلالی - مهندس جلالی نوری - جندقی - جوانشیر
 خانم جهانبانی - جهانشاهی - چنگیزی - دکتر حبیب اللهی
 تیمسار حکیمی - حی - حیدری - خانقاهی - امیر علم خزیمه -
 دکتر خسروی کردستانی - خورشید - داروئی - دشتی -
 دولو - ذوالفقاری - دکتر راد - دکتر رشتی - رشیدی - دکتر
 رشید یاسمی - حسام الدین رضوی - دکتر رفیعی - دکتر
 رهنوردی - خانم هماز اهدی - مهندس عباس زاهدی -
 زرین پور - دکتر زعفرانلو - دکتر زهرائی - خانم دکتر
 سرخوش - سجادی - محمد مهدی سعادت - محمد رضا سعادت
 فر - دکتر سعید سعیدوزیری - خانم نیره سعیدی - دکتر سنگ -
 مهندس سهم الدینی - شاخوئی - شاهنده - شریفه - دکتر شمس -
 شهرستانی - شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - حیدر صائبی -
 دکتر میروجیه الله صدر - صدیقی زاده - خانم صفی نیا -
 دکتر صمدزاده - خانم دکتر صنیع - دکتر صوفی خلیلی -
 خانم ضرابی - دکتر محمود ضیائی - خانم دکتر طالقانی
 علی طباطبائی - دکتر غلامرضا عدل - مهندس فیروز عدل
 عزیزمادی - دکتر عسکری - دکتر علمی - دکتر غنی -
 فتوحی - مهندس فرخ - فرنود - فروتن - دکتر فروزین -
 مهندس فروهر - فهیمی - فیاض فاضلی - خانلر قراچورلو -
 کاسمی - کسرائی - دکتر کفائی - کلانتر هرمرزی -
 کورانلو - کورس - مهندس کیا کجوری - دکتر کیان -
 دکتر لقمان ادهم - دکتر متین - مجده محدث زاده -
 مهر - دکتر مرتضوی - خانم مزارعی - سید کاظم مسعودی -
 دکتر مشایخی - مصطفوی نائینی - مظاهری -
 دکتر معظمی - معیری - مهندس امیر قاسم معینی - مهندس
 عبدالحمد معینی - مهندس معینی زند - دکتر منتظری -
 دکتر موقفی - مجید موسوی - موسوی ماکوئی -
 مهاجرانی - مهدوی اردستانی - میر افضل -
 ناصر زاده - دکتر نایبی - دکتر نجمی - مهندس نصر -
 دکتر نصیری - مهندس نظمی - نیک پور - دکتر وجهنیا -
 دکتر وزیری - دکتر وفا - دکتر گانگیک - دکتر یزدان
 پناه - دکتر رازانی - دکتر آزاد - محمد علی آموزگار
 دکتر ابوالهدی لنگرودی - احتشامی - اخوی - اکبر - امام
 مردوخ - بختیار بختیاربها - حکمت یزدی - اسماعیل

موافقین - آقایان :

معیری - مهندس امیر قاسم معینی - مهندس عبدالحمید
 معینی - مهندس معینی زند - دکتر منتظری - دکتر موقفی -
 مجید موسوی - موسوی ماکوئی - مهاجرانی - مهدوی
 اردستانی - میر افضل - ناصر زاده - دکتر نایبی - دکتر نجمی
 مهندس نصر - دکتر نصیری - مهندس نظمی - نیک پور - دکتر
 وجهنیا - دکتر وزیری - دکتر وفا - دکتر گانگیک - دکتر
 یزدان پناه - دکتر آزاد - محمد علی آموزگار - دکتر ابوالهدی
 لنگرودی - احتشامی - اخوی - اکبر - امام مردوخ -
 بختیار بختیاربها - حکمت یزدی - اسماعیل
 دکتر رشیدی - مهندس رشیدی - دکتر رشیدی - رشیدی
 دکتر رشید یاسمی - حسام الدین رضوی - دکتر رفیعی -
 دکتر رهنوردی - خانم هماز اهدی - مهندس عباس زاهدی -
 زرین پور - دکتر زعفرانلو - دکتر زهرائی - خانم دکتر
 سرخوش - سجادی - محمد مهدی سعادت - محمد رضا سعادت
 فر - دکتر سعید سعیدوزیری - خانم نیره سعیدی - دکتر سنگ -
 مهندس سهم الدینی - شاخوئی - شاهنده - شریفه - دکتر شمس -
 شهرستانی - شیخ الاسلامی - شیخ بهائی - حیدر صائبی -
 دکتر میروجیه الله صدر - صدیقی زاده - خانم صفی نیا -
 دکتر صمدزاده - خانم دکتر صنیع - دکتر صوفی خلیلی -
 خانم ضرابی - دکتر محمود ضیائی - خانم دکتر طالقانی
 علی طباطبائی - دکتر غلامرضا عدل - مهندس فیروز عدل
 عزیزمادی - دکتر عسکری - دکتر علمی - دکتر غنی -
 فتوحی - مهندس فرخ - فرنود - فروتن - دکتر فروزین -
 مهندس فروهر - فهیمی - فیاض فاضلی - خانلر قراچورلو -
 کاسمی - کسرائی - دکتر کفائی - کلانتر هرمرزی -
 کورانلو - کورس - مهندس کیا کجوری - دکتر کیان -
 دکتر لقمان ادهم - دکتر متین - مجده محدث زاده -
 مهر - دکتر مرتضوی - خانم مزارعی - سید کاظم مسعودی -
 دکتر مشایخی - مصطفوی نائینی - مظاهری -
 دکتر معظمی - معیری - مهندس امیر قاسم معینی - مهندس
 عبدالحمد معینی - مهندس معینی زند - دکتر منتظری -
 دکتر موقفی - مجید موسوی - موسوی ماکوئی -
 مهاجرانی - مهدوی اردستانی - میر افضل -
 ناصر زاده - دکتر نایبی - دکتر نجمی - مهندس نصر -
 دکتر نصیری - مهندس نظمی - نیک پور - دکتر وجهنیا -
 دکتر وزیری - دکتر وفا - دکتر گانگیک - دکتر یزدان
 پناه - دکتر رازانی - دکتر آزاد - محمد علی آموزگار
 دکتر ابوالهدی لنگرودی - احتشامی - اخوی - اکبر - امام
 مردوخ - بختیار بختیاربها - حکمت یزدی - اسماعیل

خزیمه - دکتر رئیسی - رامبد - مهندس رهبر - زهتاب
 فرد - ساگینیان - علیقلی سمیعی - دکتر شریف امامی
 شیخ رضائی - صادقی - دکتر فضل الله صدر - عبدالحسین
 طباطبائی - طباطبائی دیبا - فخر طباطبائی - ظفر -
 فرهاد پور - کشفی - دکتر محقق - دکتر موسوی امین
 موقر - نامور - نجد شبیانی - خانم طلعت اسدی
**۹ - تقدیم لایحه الحاق یک تبصره به قانون
 پرداخت فوق العاده سختی خدمت باموران زندانهای
 نیروهای مسلح شاهنشاهی و لایحه ایجاد
 هماهنگی در وضع استخدامی کارمندان
 ژاندارمری کل کشور با کارمندان مشابه
 در شهربانی کل کشور و پلیس راه آهن
 بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور
 نایب رئیس - خانم صوفی بفرمائید.**
**خانم صوفی (معاون وزارت کشور) - با اجازه
 مقام ریاست بمنظور جبران خدمات مأمورین بخش
 مسولین زندانها برای آنها فوق العاده سختی معیشت در نظر
 گرفته شده که جبران خدماتشان بشود و برای انجام این
 منظور ماده واحده ای تنظیم شده که تقدیم میشو و استدعای
 تصویب آنرا دارد ضمناً برای هم آهنگی وضع استخدامی
 عده ای از کارمندان ژاندارمری کل کشور که در مشاغل
 ردیف افسران انجام وظیفه نموده اند با کارمندان مشابه
 در شهربانی کل کشور و پلیس راه آهن و ایجاد هم آهنگی
 و یکتاختی در حقوقشان ماده واحده ای تنظیم شده که تقدیم
 میشود.**
**نایب رئیس - لوائح به کمیسیون های مربوط
 ارجاع میشود.**
**۱۰ - تقدیم آئیننامه اجرائی ماده ۲ قانون
 نحوه اجرای محکومیت های مالی بوسیله
 آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری
 نایب رئیس - آقای هنرمندی بفرمائید.**
**هنرمندی (معاون وزارت دادگستری) - بطوریکه
 نمایندگان محترم استحضار دارند در قانون نحوه اجرای
 محکومیت های مالی که اخیراً تصویب شد در ماده ۲ بوزارت
 دادگستری اختیار داده شده بود تحت شرایطی محکومینی
 را که در ازای جزای نقدی بازداشت بودند با شرایطی،
 طبق آئیننامه وزارت دادگستری بتواند تمام یا قسمتی از
 دوره بازداشت آنها را عفو کند این آئیننامه تهیه شده و
 اینک برای طرح و تصویب در کمیسیون دادگستری مجلس
 تقدیم میشود (احسن).**

نایب رئیس - آئین نامه بکمیسیون مربوط ارجاع میشود.

۱۱ - طرح گزارش شور اول کمیسیون تعاون و امور روستاها راجع به لایحه نحوه انتقال اراضی واگذاری به کشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی

نایب رئیس - گزارش شور اول نحوه انتقال اراضی واگذاری بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر قرائت شد)

گزارش شور اول از کمیسیون تعاون و امور روستاها بمجلس شورای ملی

کمیسیون تعاون و امور روستاها در جلسه ۸ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور آقای رهبری معاون وزارت تعاون و امور روستاها لایحه شماره ۲۷۳۶۴ مورخ ۲۷/۷/۱۳۵۱ دولت راجع به نحوه انتقال اراضی واگذاری بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی را که در جلسه روز پنجشنبه ۲۷/۷/۵۱/۷/۲۷ تقدیم وبشماره ۴۱۸ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و بامختصر اصلاح شرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.

لایحه قانون نحوه انتقال اراضی واگذاری

بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی

ماده ۱۹ واحده - زارعینی که در اجرای قوانین و مقررات اصلاحات ارضی، اراضی و حقبه هائی بآنان منتقل شده یا بشود میتوانند با اجازه وزارت تعاون و امور روستاها حقوق خود را در آن اراضی منحصرأ بزراع ساکن در محل سکونت خود یا شرکت های تعاون روستائی و شرکت های سهامی زراعی مربوط منتقل کنند.

تبصره ۱۶ - نقل و انتقالات مربوط باراضی مشمول تبصره ۲ ماده ۱۹ قانون اصلاحی قانون اصلاحات ارضی (مصوب ۴۰/۱۰/۱۹) و دهات و مزارع و اراضی مندرج در تبصره ذیل ماده ۷ قانون تقسیم و فروش املاک مورد اجاره بزارعین مستأجر و قانون خرید اراضی کشاورزی برای تأمین نیاز مندیهای صنعتی و معدنی و قانون آب و نحوه

ملی شدن آن کماکان با اجازه وزارت تعاون و امور روستاها مجاز است.

تبصره ۲ - هرگونه سندی که مغایر با این قانون تنظیم شود از درجه اعتبار ساقط است.

مخبر کمیسیون تعاون و امور روستاها، مهندس خسروی

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۳ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه نحوه انتقال اراضی واگذاری بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون تعاون و امور روستاها را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنگابنی

نایب رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش می کنید قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

در ماده واحده لایحه قانون نحوه انتقال اراضی واگذاری بکشاورزان مشمول قوانین و مقررات اصلاحات ارضی پیشنهاد میشود.

تبصره ۱۵ بصورت ذیل اصلاح و تبصره ۲۱ قبل بترتیب ۳ و ۲ ذکر شود.

تبصره ۱ - شرکت های تعاون روستائی و سهامی زراعی برابر اعتبار خود با اعتبارات دریافتی از بانکها حق پذیرش انتقال اراضی و حقبه داشته و ظرف دو سال باید بر اوستائی و اجده شرایط یا شریک جدید با اجازه وزارت تعاون و امور روستاها واگذار نمایند.

باتقدیم احترام - حسین ایمان زهرائی

نایب رئیس - لایحه و پیشنهاد برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

زیان دیر کرد و خسارات متعلق را مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون تعاون و امور روستاها بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

نایب رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی

پیشنهاد میشود.

در ماده واحده لایحه قانون تقسیم بدهی بدهکاران خالصه ....

عبارت «حد اکثر مدت یکماه» به حد اکثر مدت سه ماه تغییر یابد:

باتقدیم احترام - دکتر عبدالله بهزادی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

باکمال احترام پیشنهاد مینماید.

در لایحه قانون تقسیم بدهی بدهکاران خالصه، اولاً آن قسمت از اراضی که کشاورزان در اختیار داشته و بزراعت مشغول هستند از سایر زمینهایی که در اختیار افراد غیر کشاورز قرار دارد و یا جزء اراضی شهری میباشند تفکیک و جدا شود.

ثانیاً این قانون فقط شامل زمینهاییکه وسیله کشاورزان زیر کشت قرار دارد باشد.

باتقدیم احترام - مهندس عبدالعلی نظمی

نایب رئیس - لایحه و پیشنهادات برای شور دوم بکمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

۱۳ - طرح گزارش شور اول کمیسیون امور خارجه راجع به لایحه اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران به میثاق بین المللی حقوق اقتصادی اجتماعی و فرهنگی

نایب رئیس - گزارش شور اول اجازه الحاق دولت

۱۲ - طرح گزارش شور اول کمیسیون تعاون و امور روستاها راجع به لایحه تقسیم بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق

نایب رئیس - گزارش شور اول تقسیم بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون تعاون و امور روستاها بمجلس شورای ملی

کمیسیون تعاون و امور روستاها در جلسه ۸ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور آقای رهبری معاون وزارت تعاون و امور روستاها لایحه شماره ۳۹۵۶ مورخ ۲۷/۷/۵۱/۷/۲۷ ارسال از مجلس سنا راجع به تقسیم بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق را که در جلسه یازدهم تیرماه ۱۳۵۱ و وصول آن از مجلس سنا اعلام وبشماره ۳۹۱ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم مینماید.

لایحه قانون تقسیم بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق

ماده ۱۹ واحده - بدهکاران بنگاه خالصجات سابق (موضوع ماده ۱۱ قانون انحلال بنگاه خالصجات باستثناء تبصره آن) در صورتیکه اصل بدهی خود را با قسط مساوی سالانه ظرف ده سال از تاریخ تصویب این قانون بپردازند از پرداخت زیان دیر کرد و خسارات متعلق معاف خواهند بود.

بدهکارانیکه بدهی آنان بموجب این قانون تقسیم میشود اگر هر يك از اقساط خود را حد اکثر یکماه پس از سر رسید مقرر بپردازند مشمول بخشودگی فوق نخواهند بود.

مخبر کمیسیون تعاون و امور روستاها - مهندس خسروی

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۱۴ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه ارسال از مجلس سنا راجع به تقسیم بدهی بدهکاران خالصه و معافیت از پرداخت

شاهنشاهی ایران - به میثاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز چهارشنبه ۱۳۵۱/۷/۲۶ با حضور آقای دکتر غلامرضا تاجبخش معاون وزارت امور خارجه لایحه شماره ۵۰۱۲ مورخ ۱۳۵۱/۲/۱۰ دولت راجع با اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بميثاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی را که در جلسه روز سه شنبه ۱۶ خردادماه ۱۳۵۱ تقدیم و بشماره ۳۵۲ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و بشرح زیر بتصویب رسانید.

اینک گزارش آنرا تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

لایحه قانون اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بميثاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی

ماده ۱۹ احده - میثاق بین المللی مربوط بحقوق اقتصادی واجتماعی و فرهنگی مشتمل بر یک مقدمه و سی و یک ماده که در تاریخ ۱۶ دسامبر ۱۹۶۶ - (۱۳۴۵/۹/۲۵) بتصویب مجمع عمومی سازمان ملل متحد رسیده و از طرف نماینده مختار دولت شاهنشاهی ایران در تاریخ ۴ آوریل ۱۹۶۸ (۱۳۴۷/۱/۱۵) در نیویورک امضاء شده است تصویب و اجازه تسلیم سند تصویب آن داده میشود.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهروش صفی نیا (مستوفی)

گزارش شور اول از کمیسیون کار و امور اجتماعی بمجلس شورای ملی

کمیسیون کار و امور اجتماعی در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۱/۷/۲۹ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط با اجازه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بميثاق بین المللی حقوق اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون امور خارجه را عیناً تأیید و

نایب رئیس - کلیات اول لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت پرورد در شور ماده واحده رأی میگیریم خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی هم نرسیده لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

۱۴ - طرح گزارش شور اول کمیسیون کشور راجع به لایحه اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری

نایب رئیس - گزارش شور اول اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی کمیسیون کشور در جلسه ۸ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۶۲۸۴ مورخ ۵۱/۳/۲۷ مربوط به اصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری که در جلسه سی ام خردادماه ۱۳۵۱ تقدیم و بشماره ۳۷۹ چاپ گردیده است مورد رسیدگی قرارداد و با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده ۱۹ احده - ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری مصوب دیماه ۱۳۴۷ بشرح زیر اصلاح میگردد:

ماده ۱۰ - هرگاه اعضای نیروی پایداری در مدت خدمت در نیروی مزبور ضمن عملیات بر اثر حوادث یا سوانح ناشی از انجام مأموریت محوله بیمار، معلول یا فوت یا شهید شوند با آنان یا وراث قانونی آنان بشرح زیر رفتار خواهد شد:

الف - هرگاه جزو افسران یا درجه داران یا افراد شاغل یا همدرفغان آنان باشند طبق قوانین و مقررات استخدامی نیروهای مسلح شاهنشاهی.

ب - در صورتیکه جزو افسران، درجه داران و افراد بازنشسته یا همدرفغان آنان باشند طبق مقررات قانون راجع به بیمه افراد کادرنات ارتش و زاندارمیری در مقابل حوادث که بمناسبت انجام وظیفه رخ میدهد و آئیننامه مربوط و مقررات مواد ۸۵ و ۸۶ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی.

ج - در صورتیکه کارمند یکی از وزارتخانهها یا مؤسسات دولتی یا مؤسسات وابسته بدولت یا بخش خصوصی باشند که دارای مقررات خاص بیمه و بازنشستگی هستند طبق مقررات استخدامی بیمه مربوط به مستخدمینی که بسبب انجام وظیفه معلول یا فوت شده یا بشوند.

د - چنانچه مشمول مقررات قانون کار و قانون بیمه های اجتماعی باشند طبق مقررات مربوط به بیمه شدگانی که بسبب حوادث ناشی از کار بیمار، معلول یا فوت شده یا بشوند.

تبصره ۱ - اشخاص موضوع بندهای (ج) و (د) این ماده در صورتیکه ضمن عملیات شهید شوند از لحاظ میزان مستمری و حق بیمه مانند افسران و کارمندان تابع قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی با آنان رفتار میشود و مابه التفاوتیکه علاوه بر مبالغ پیش بینی شده در قوانین استخدام و بیمه مربوط با آنان تعلق میگیرد حسب مورد از بودجه وزارت جنگ یا زاندارمیری یا شهربانی کل کشور پرداخت خواهد شد.

تبصره ۲ - با اشخاصیکه مشمول هیچیک از بندهای الف، ب، ج و د این ماده نباشند طبق آئیننامه قانون بیمه افسران و کارمندان نیروهای مسلح شاهنشاهی رفتار میشود.

در صورتیکه اشخاص بالا مشمول ماده ۴ این قانون باشند با توجه بدرجات مقرر و چنانچه قبلاً خدمت زیر پرچم خود را انجام نداده باشند با توجه بمدارج تحصیلی هریک و در نظر گرفتن قوانین و مقررات مربوط بخدمت وظیفه با آنان مانند افسر، درجه دار یا سرباز وظیفه رفتار و کلیه حق بیمه آنان حسب مورد از محل بودجه وزارت جنگ یا زاندارمیری یا شهربانی کل کشور تأمین و پرداخت خواهد شد.

تبصره ۳ - بمشمولین تبصره ۲ که در اثر رشادتهای و شرکت در عملیات و یا تمرینات صحرایی حین انجام وظیفه شهید یا فوت یا معلول شده یا بشوند یا وراث قانونی باتوجه بموقیعت اجتماعی و میزان درآمدی که داشته اند و ابراز رشادتی که نموده اند به پیشنهاد فرمانده نیرو و یا فرمانده یا رئیس سازمان مربوط و تصویب اعلیحضرت همایون شاهنشاه بزرگ ارتش تاران ماهانه

حقوقی که کمتر از حقوق و مزایای گروهیان یکم نخواهد بود حسب مورد از بودجه وزارت جنگ یا ژاندارمری یا شهر بانی کل کشور مستمر آپرداخت خواهد شد.

تبصره ۴ - هر يك از داوطلبان عضویت در نیروی پایداری که ضمن عملیات آموزشی یا بسبب آن فوت یا معلول شده یا بشوند و مشمول هیچیک از مقررات استخدامی و بیمه مندرج در این قانون نباشند بخود آنها یا وراث قانونی آنان با رعایت مفاد تبصره ۳ حداکثر مبلغی معادل حقوق و مزایای سرباز داوطلب حسب مورد از بودجه وزارت جنگ یا ژاندارمری یا شهر بانی کل کشور مستمر آپرداخت خواهد شد.

تبصره ۵ - پس از فوت معلولین مذکور در تبصره های ۳ و ۴ دو سوم حقوق و مزایای دریافتی آنان بعنوان مستمری بورات قانونی آنان پرداخت خواهد شد.

تبصره ۶ - کسانی که بنحوی از انحاء در عملیات رزمی یا نیروهای مسلح شاهنشاهی همکاری نموده و در ضمن عملیات یا بسبب آن بیمار، معلول، مجروح یا کشته میشوند چنانچه عضویت نیروی پایداری را نداشته باشند در حکم اعضای نیروی پایداری محسوب و حسب مورد مشمول یکی از مقررات این ماده خواهند بود.

تبصره ۷ - چنانچه مشمولین بند های ج و د و تبصره های ۲ و ۶ این ماده ضمن عملیات رزمی در نیروی پایداری یا بسبب همکاری با نیروهای مسلح شاهنشاهی اسیر یا مفقود الاثر شوند تا زمانیکه در اسارت هستند یا وضع آنان معلوم نشده است با عائله تحت تکفل آنان برابر مقررات تبصره ۳ این ماده رفتار خواهد شد.

تبصره ۸ - کسانی که از اول سال ۱۳۲۰ خورشیدی تا تاریخ تصویب این قانون بسبب همکاری با نیروهای مسلح شاهنشاهی معلول یا کشته شده اند با وراث قانونی آنان از تاریخ تصویب این اصلاحیه از مقررات این ماده استفاده خواهند کرد.

تبصره ۹ - منظور از وراث قانونی مصرح در این قانون وراثتی هستند که طبق قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی حق دریافت مستمری را دارند.

تبصره ۱۰ - تحقیق و تشخیص و اظهار نظر درباره اینکه شهادت، فوت، معلولیت، جرح، بیماری، اسارت و مفقود الاثر شدن اشخاص موضوع این ماده بسبب انجام

وظیفه یا در اثر همکاری با نیروهای مسلح شاهنشاهی بوده است یا نه بعهدہ کمیسیونهای بدوی و عالی خواهد بود که تعداد اعضای آن و همچنین نحوه تطبیق وضع مشمولین این ماده با درجات نظامی در آئین نامه اجرائی این قانون تعیین خواهد شد.

مخبر کمیسیون کشور - غلامرضا غضنفری
گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی
کمیسیون نظام در جلسه ۱۱ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط باصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون کشور را تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.
مخبر کمیسیون نظام - روح الله جعفری
گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۴ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط باصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون کشور را تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - پیرزاده
گزارش شور اول از کمیسیون دارایی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه ۲۰ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط باصلاح ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون کشور را تأیید و تصویب کرد.
اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی
گزارش شور اول از کمیسیون کار و امور اجتماعی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون کار و امور اجتماعی در جلسه ۱۶ آبانماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط باصلاح

ماده ۱۰ قانون تشکیل نیروی پایداری را مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کار و امور اجتماعی - قدردان
نایب رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط فرستاده میشود.

۱۵ - اعلام وصول و قرائت نامه رسیده از دولت در اجرای قانون نحوه خرید ماشین آلات

نایب رئیس - نامه ای از دولت رسیده برای اطلاع نمایندگان قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ریاست مجلس شورای ملی

باستناد ماده ششم قانون برنامه عمرانی چهارم کشور مصوب ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۶ و با رعایت ماده واحده و قانون نحوه خرید ماشین آلات و سایر لوازم

برای اجرای طرحهای مصوب برنامه های عمرانی کشور مصوب ۲۴ خردادماه ۱۳۴۵ موافقتنامه ای بمنظور تأمین قسمتی از هزینه قرارداد مربوط بخريد دو دستگاه سرند بالاست و دو دستگاه بالا برهیدرولیک در تاریخ ۱۳۵۱/۸/۲ با شرکت پلاسراوند تور اطریش منعقد گردیده است. اعتبار موضوع موافقتنامه فوق بالغ بر یازده میلیون و هفتاد و پنج هزار و پانصد و دو شلینگ و چهار صدم (۱۱/۰۷۵/۵۰۲/۰۴) شلینگ اطریش است که در شش قسط متساوی و متوالی ششماه باز پرداخت خواهد شد و بمانده اقساط باز پرداخت نشده بهره ای از قرار شش و نیم درصد در سال تعلق خواهد گرفت و سر رسید اولین قسط اصل ششماه پس از حمل اجناس میباشد. این گزارش در اجرای تبصره ۲ ماده واحده فوق الذکر تقدیم میگردد.

امیر عباس هویدا

۱۶ - ختم جلسه

نایب رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم می کنیم تاریخ و دستور جلسه آینده بعداً با اطلاع همکاران محترم خواهد رسید.

(چهل دقیقه بعد از ظهر جلسه ختم شد)

نایب رئیس مجلس شورای ملی - دکتر جواد سعید